

Naročnina mesečno
25 Din, za inozem-
stvo 40 Din — ne-
deljska izdaja ce-
loletno 96 Din, za
inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v
Kopitarjevi ul. 6/III

SLOVENE

Ček. račun: Ljub-
ljana št. 10.650 in
10.349 za inzerate.
Sarajevo št. 7563
Zagreb št. 39.011,
Praga-Litina 24.797

Uprava: Kopitar-
jeva 6, telefon 2992

Telefoni uredništva: dnevna služba 2070 — nočna 2996, 2994 in 2054

Izhaja vsak dan zjutraj, razen ponedeljka in dneva po prazniku

Tuje dete

Bogve, odkod je zašlo v našo zemljo! Kdo mu je kazal pot? Nihče od naših prerokov ga ni klical, pa je le tu: predrzno, vailjivo, nesramno, komaj nekaj let staro, pa že vse pokvarjeno; povsod zaničuje našega duha. Ne meni se niti za cerkve po gorah, ki na prvi pogled ločijo slovenske pokrajine od vseh drugih, niti za križe ob križajočih se kolovozih, ki jih nikjer drugod po celim svetu ne najdeš, niti za pisane končnice panjev, na katerih so nerodne roke v trpežnih barvah ohranile spomin na sv. Tri kralje, na sv. Ambroža in njegove »muhice«, na Lutra Martina in njegovo Katrico, na vražje ženske, ki jih je hudič obsedel in jih na Klek podil, ne spoštuje niti preproste obleke naših žena, ne avbe, ne peče, niti zaprašenih svetnikov po oltarjih, ki jih celo kapitalizma dolži, molek na steni mu je le še nepotreben ostanek prejšnjega rodu. Tuje dete že v začetnih korakih, ki jih poskuša po naši zemlji, zaničuje vse to, izza plota se norčuje in vseh, ki na to še kaj dajo. Kar napiše — in reči je treba, da veliko piše — je polno sovražstva, ki podira, pa ne gradi. Izprevidelo je, da je po naši deželi veliko gorja: ljudje nimajo kaj jesti, v cerkvi ostajajo pod korom, ker se sramujejo svoje obnošene in raztrgane obleke, otroci prezebajo podnevi in ponoči, kmalu jim bo pošel še zadnji smeh, zato z zagrizeno vztrajnostjo piše in govori samo o kruhu in čevljih in prekanjeno dokazuje ljudem, da je v tem — pa še malo svobodnega spolnega uživanja zraven — vsa blaženost človeka. To pa ne z ljubeznijo in prizanesljivostjo, da bi jih navdušilo in opogumilo za gradnje na novih temeljih, ampak vsaka njegova beseda je dih mržnje, da bi ljudstvo stisnilo pest in podrlo še to, kar ima, tuje dete pa bi v splošni zmedbi in namenoma uprizorjenem pehanju za kruhom skočilo na prestol, kjer bi ga moralo ljudstvo v potu svojega obraza rediti in potrpeti, da pride kdo drugi in ga reši in zares pripelje do kruha.

Tistim, ki so vkovali denar in blago, da ne more med ljudi in s tem zakrivali več kot pol gorja, ki nas danes tare, je njegova — njim, sitim, dremajočim in mrtvoudnim — mlada drznost všeč. Nič si ne ženejo k sreči, četudi njim mimogrede kako bridko pove, da le pri tem smeši tudi krščanstvo. Cerkev in vse, kar je njenega, od papeža do kaplanov. Njim, strahopetnim sebičnejšem, je všeč, da se tudi naroda ne boji in privoščijo mu to sramoto, ker nikdar ni maral za njimi hoditi. V razkošnih čakalnicah pred saloni so razstavljene njegove knjige, kjer pripoveduje o sebi, da je najpoštenjši in najbojnejši bojevnik za ljudsko pravico, svobodno ljubezen in zakon na protokol, in pomelkuzni stanovalci in obiskovalci, ki brezobzirno tlačijo ljudstvo, hvalijo to njegovo književnost, da bi se mogli pobahati, da razumejo sodobnost. Če se prikaže na gledališkem odru — kjer ve, da se mu ni ničesar bati — kot zagovornik revnih in bogatih, ga vsi hlapič in sužnji v avli, ki se morajo vedno nekemu klanjati, če le mogoče tujcu, boječe gledajo, dokler njim požrešnost očita, ko pa udari po krščanstvu, mu z žametastih sedežev ploskajo kakor iz najditelju in če svoja obrekovanja zabeli še z mastno kvantjo, ga venčajo kot umetnika. Ako bi bila njegova beseda topa in nerodna, bi ga vsi zmerjali kot telebana in bi ga za nobeno ceno ne sprejeli ne v salone, ne v kulturo, ker pa mu jezik gladko teče in z duhovito ironijo in pikirnim sarkazmom skriva protislovja v svojem dokazovanju, se mu celo katoličani spoštljivo umikajo kot čistemu umetniku, njemu, tujemu detetu, ki se poživlja na umetnost in pozna le propagando, to pa v vseh oblikah, od najbolj grobe pa do najbolj »umetniške«.

Na obrazu slovenske kulture pa so se začrtale tuje poteze, zato narodu tudi ni več toliko zanj.

Le kdo ga je klical? Ali ga je Levstik v svojem »Napreju« napovedal? Ali je Einspieler »Političnem katekizmom« gaz delal pred njim? Ali je »Hlapca Jerneja« potomec, poštenega občinskega reveža, ki ga na stara leta še po številkah niso marali? Ali je dr. Krekovič načrtov uresničenje? Ali je slovenskega vpitja po kruhu in pravici odmev? Ne, nima predhodnika med nami, tujec je, ki je v revščini in pomanjkanju, v katerem slovensko ljudstvo živi, našel tla med nami. In nekateri — užaljene veličine, ki malikujejo gnjat in teran —, ki so večji slovenskega jezika, zaničujejo pa njegovega duha, so spoznali, da ne bodo želi mednarodnega priznanja, ako narodu zvesti postanejo in za svojimi duševnimi predniki hodijo, da je celo njihov narod s hvaležnostjo skop, pa še krščanski po vrhu, so ga zavrgli s krščanstvom vred, nad katerim, pravijo, da so obupali — ker ga še nikdar izvajati niso poskušali —, in se obrnili proti Moskvi, kakor mohamedane v intranji molitvi proti Mekki, in pozdravili vsiljivo mednarodno dete, da bi jih vsaj Ljenn pohvalil in jim Stalin nagrado dal. Domisljivemu detetu pa so prepuščali nalogo, ki se je sami niso upali lotiti, naj rešuje in ozdravlja našo revščino.

Tako je to tuje dete zašlo med nas in vse pleye vzdignilo s tal, kar pa je težkega zrnja, se pa zemlje drži. Vsi, ki stradajo kruha in pravice, in nimajo čedne araje, da bi si upali pred oblast, kjer bi krepko postavili svojo besedo, so radovedno privzdignili glave in nekateri že stegnili roke po mizi za kruhom. Toda tujemu detetu se bolj mudi vreči preperle svetnike z oltarjev — kapitaliste proklete — kakor pa položiti kruh na mizo; najprej hoče osrečiti množice z vsiljeno svobodno ljubeznijo, z zakonom na papirju, brez družine in doma, z izsolano spolnostjo, da ne bodo več del človeštva, ampak čreda, ki se podi od paše do paše in mora biti zadovoljna tudi z drobtinami, ki padajo z voditeljeve mize in ki za borbo za ljubi kruhek ne bo več sposobna. Zato glave zopet

Češkoslovaški državnik o politiki Vatikana

„Zadnji pečat na našo svobodo“

„Vatikan se ne prenaagli, ker se zaveda, da je več en“ — Poslanik dr. Osuski hvali na zborovanju v Olomucu politiko sv. očeta v srednji Evropi

je državo v Franciji že vso povojno dobo, spada med najbolj odlične in vplivne državne češkoslovaške republike. O njem so vsi edini, da je edini mogoči naslednik dr. Beneša, če bi se kdaj zgodilo, da bi slednji postal predsednik republike ali moral iz kakršnega koli razloga zapustiti zunanje ministrstvo.

Poslanik dr. Osuski je v svojem govoru razložil položaj srednje Evrope in posebej še Češkoslovaške in je za svojo razlago uporabil politiko Vatikana. Dejal je med ostalim to-le:

»Po svetovni vojni je Evropa postala leglo nezadovoljnosti, intrig in politične maščevalnosti. Za mene in za vse druge ni nikakor čudno, da se je velesila, kot je Vatikan, napram tej novi srednji Evropi zadržala skrajno rezervirano. Vatikanu se nikoli ne mudi. On se tudi nikoli ne prenaagli. On se tega dobro zaveda, da je več en. Vatikan se je hotel najprej prepričati, če ima nova srednja Evropa zares zadosti močne moralne, duhovne, nacionalne in tudi politične temelje, da na njih zgradi obstoj, ki ne bo samo nekolikolen marveč trsten. Ravno iz te plemenite previdnosti Vatikana so nekateri nezadovoljniji črpali upanje in tudi lažljivo oporo za svoje revizionistične načrte. Toda Vatikan je naenkrat, v trenutku, ko so nezadovoljniji mislili, da je njihova ura razdejavanja prišla, priznal meje češkoslovaške države kot definitivne s tem, da jim je prilagodil tudi meje katoliških škofij.«

Toda Vatikan je šel še dalje. Ko sem letos junija meseca imel čast spremljati pariškega nad-

Olomouc — Pogled na stolno cerkev

Praga, 28. okt. SE. Iz Olomucca poročajo, da je tamkaj govoril pred izbranim občinstvom češkoslovaški poslanik v Parizu dr. Osuski o vprašanju »Evropa in mir«. Poslanik dr. Osuski, ki zastopa svo-

škofa kardinala Verdiera na kolodvor, ko je kot papežev legat odhajal na katoliški kongres v Pragi, sem se do dna svoje duše zavedal velikanske zgodovinske važnosti tega trenutka za nadaljni obstoj češkoslovaške republike. Potovanje papežev legata v Prago ni pomenilo samo, da je Vatikan priznal meje naše države kot končnoveljave in nespremenljive, ampak da je s tem priznal tudi obstoj češkoslovaške republike kot nekaj, kar je politično pravilno in za pospeševanje miru potrebno. Ta manifestacija papeža Pija XI. ne pomeni samo, da je velesila katoliška cerkev to dejstvo zabeležila v srca vsega vesoljnega katoličanstva, ampak da je Vatikan pred vsemi inozemskimi državami in njihovimi vladami uradno in slovesno izpovedal, da je katoliška cerkev prepričana o življenjski možnosti naše države in da bo za to našo državo tudi v interesu pravičnosti in človeškega blaga podpirala. Vatikan je utisnil zadnji, najmočnejši pečat na našo svobodo.«

★

Gornja izjava češkoslovaškega državnika in diplomata, ki je po veroizpovedi protestant, je tako značilna, da jo je treba posebej poudariti. 15 let je trajalo, da je češkoslovaška republika prišla do spoznanja resnice v politiki Vatikana. Osuskega in češkoslovaško vlado, ki je njegov govor odobrila, ta izjava samo časti in dokazuje, da se Vatikan v njej ni motil in da je res zaslužila zadnje, najmočnejše in najvažnejše priznanje svoje državne neodvisnosti in svoje politične in nacionalne zrelosti.

Z abesinskih bojišč

Uradno poročilo št. 30

Rim, 28. okt. AA. Agencija Stefani poroča: Ministrstvo za tisk in propagando priobčuje tale 30. komunike:

General de Bono javlja, da prodirajo prednje italijanske čete v pokrajini Farasa brez posebnih zaprek.

General Birolu prodira

Asmara, 28. okt. b. Točno 14 dni izza padca Adu se prešli Italijani na severni fronti zopet v ofenzivo. Več oddelkov rnihi sraje pod poveljstvom generala Birolu je po krajši, lahki borbi zavzelo majhno vas Adi Kefat, ki leži 14 km južno-vzhodno od Adu. Napad se je izvršil s skoraj 3000 m visoke planote, ki so jo zavzeli Italijani v zadnjih borbah. Vse področje okrog tega griča spada med najtežje terene na severni fronti. Italijanske čete so pričele takoj popravljati položaj, da ne bi izgubile zveze z ozadjem. Sedanja italijanska ofenziva se je izvršila, kakor že rečeno, brez večjega odpora Abesincev, ki so pod poveljstvom rasa Sejuma.

Addis Abeba, 28. okt. b. Vest o novem italijanskem napadu na severnem bojišču so v Addis Abebi sprejeli popolnoma mirno. S tem novim napadom ostanejo abesinski vojni načrti popolnoma nespremenjeni. Iz dobro poučenih vojaških krogov se čuje, da bodo Abesinci pustili prodirati italijanske čete v področje mesta Makale brez večjih bojov. Šele pred Makalo se bo izvršila odločilna bitka.

Proti Makale

Pariz, 28. okt. AA. Havas poroča iz Asmare: Zaradi zbiranja abesinskih čet na zapadu in severozapadu, je dobilo levo krilo italijanske vojske nalogo, da pospešeno prodre proti Makaleju. Če se vojski rasa Kase in rasa Sejuma ne bosta spustili v bitki, obstoji možnost zavzetja Makaleja brez posebnih težkoč.

Abesinski kronski svet

Addis Abeba, 28. okt. b. V nedeljo je imel abesinski kronski svet dolgo sejo, ki ji je predsedoval neguš. Navzoči so bili vsi evropski svetovalci. Po dobro proučenem položaju na vseh bojiščih je bil sprejet sklep, po katerem naj rasa Sejuma nudi odselej močnejši odpor Italijanom na sektorju, ki ga obvladajo čete generala Santinija. Enak odpor naj da tudi četam generala Diamantia, ki se nahaja trenutno s svojimi vojaškimi silami na področju reke Faras Ami.

Rasa Sejumu se je dalje izdalo povelje, da se potrudijo, da odbije napad na Makale, ki ne smejo priti v roke sovražnika.

klonejo in prevarane množice pričakujejo drugega resenika, ki bo gnan od ljubezni stopil pred narod in poljubil njegovo zemljo in vse, kar je na njej, čeprav je krščansko, če ne celo prav zato, ker je krščansko, in pokazal pravo pot v mednarodno družbo, ki hoče skupaj boriti zoper vzroke težkih in krivičnih razmer, ki so tudi mednarodnega značaja. Ta družba pa more biti samo tista, v kateri je narod že domač in ki je narodu že domača — krščanstvo. Tuje dete pa mora nazaj v svojo občino!

Maršal Badoglio se vrača

Asmara, 28. okt. b. Šef generalnega štaba italijanske vojske maršal Badoglio in državni podčelnik v kolonialnem ministrstvu Lessona sta se vrnela na ladjo »Conte Verde«, ki je odpelala nazaj v Italijo. Maršal Badoglio je pregledal vse eritrejsko bojišče in z generalom de Bono-m razpravljal o nadaljnjih italijanskih vojnih operacijah.

Rim, 28. okt. b. Letalsko ministrstvo dela poročke z novim letalom italijanske konstrukcije, ki se bo predvsem uporabljalo v borbi. Letalo bo imelo brzino 450 km na uro in naj bi veljalo kot najhitrejša letala na svetu.

London, 28. okt. AA. Reuter poroča iz Asmare: 13. obletnica fašizma so proslavili v Eritreji, Somaliji in v zavzetih krajih Abesinije na svečan način. Povsod so se vršile revije čet, koncerti in druge svečanosti. Bilo je tudi mnogo govorov.

Mirovna pogajanja o Abesiniji

Italija Assab - Anglija Zeilo

Italija in Anglija, obe ponujata Abesiniji prost izhod na morje

Pariz, 28. okt. SE »Tempo«v dopisnik v Rimu poroča, da se mirovna pogajanja vršijo na dveh ločenih področjih, v Zenevi in na erti Francija—Anglija—Italija, kjer jih vodi Laval. Italija ni izjavila svojih konkretnih mirovnihi ciljev, toda javnost o njih razpravlja in znani so v velikih obrisih francoski in angleški vladi.

Dopisnik pravi, da se je v prvi vrsti pojavil načrt, o katerem je težko reči, da bo našel pristanek Anglije; to je namreč predlog Italije v zvezi z drugimi zahtevami v Abesiniji, da je pripravljen dati abesinski državi prost dohod do morja pri Assabu in tudi svobodno ceno v tem pristanišču. Na ta način bi Italija lahko izvrševala nadzorstvo nad uvozom orožja v Abesinijo, kar je za varnost italijanskih kolonij najbolj važno.

Anglija temu ugovarja in ponuja Abesiniji prost dohod do morja v svoji Somaliji pri pristanišču Zeila, ki ga je pripravljena Abesincem odstopiti. Anglija hoče namreč graditi železnico iz Sudana skozi Addis Abebo do Rdečega morja, ker bi rada dobila poleg Sueškega prekopa, ki predstavlja važno pot v Indijo, še eno pot po suhem iz Aleksandrije v Sudan, odtod skozi Abesinijo na prsto morje pri Zeili v angleški Somaliji. Če bi kdaj prišel Sueški prekop v nevarnost, bi za vsak slučaj ostala odprta še ta pot po suhem. Nadalje je razdalja iz Sudana skozi Abesinijo do morja mnogo manjša, kakor skozi Egipt.

Ni verjetno, da bi hotela Anglija odnehati od svojega predloga, kakor je tudi malo verjetno, da bo hotela Italija. Pogajanja so torej zadel na mrtvo točko že v vprašanju prostega izhoda Abesinije na morje.

V Londonu proučujejo

London, 28. okt. b. Preko nedelje so se proučili v Downing Streetu vsi predlogi za odstranitev spora med Italijo in Abesinijo. Diplomatski dopisnik Daily Telegrapha trdi, da doslej ti predlogi niso bili niti sprejeti niti odklonjeni. Pričuje se, da bo Anglija priporočila Mussoliniju in Lavalu, da dostavi te predloge odboru petorice v Zenevi, ki je edini kompetenten, da razpravlja o tem vprašanju. Kar tiče vprašanja odgoditve go-

spodarskih sankcij, je že danes jasno, da bo Anglija predlog za odgoditev sankcij brezpogojno zavrnila. V sredo bo po redni vladni seji odpotoval lord Eden v Zenevo z nalogo, da odločno vztraja pri izvajanju sankcij. Listi že danes ugotavljajo, da bo to zvezano z velikimi težkočami, toda se istočasno poudarja, da obstoja med Francijo in Anglijo dalekosežen sporazum.

Lavalova posvetovanja

Pariz, 28. oktobra. c. Laval je danes imel zelo dolgo sestanek z ameriškim veleposlanikom Straussom. Na tej konferenci se je govorilo o morebitni blokadi proti Italiji. Kakor znano, Anglija ne misli izvesti blokade proti Italiji, če se tej ne bi pridružile Amerika, Nemčija in Japonska. Vsekakor pa bi bila v tem oziru najvažnejša Severna Amerika.

13 letnica pohoda na Rim

Rim, 28. okt. AA. Havas poroča: Današnja proslava trinajste obletnice fašističnega pohoda v Rim, se je vršila v obliki največjega praznika. Vse trgovine so zaprte. Na hišah vise zastave. Člani fašističnega direktorija so dopoldne korporativno odšli na pokopatišče Verano, kjer so se poklonili na grobovih padlih fašistov. Na balkonu Beneške palače visi zastava fašistične stranke.

Po dosedanjih poročilih so se podobne proslave vršile po vseh mestih Italije z največjim navdušenjem. Listi navajajo, da so v zadnjih trinajstih letih fašistične vladavine ustanovili za pol-drugo milijardo lir produktivnih ustanov.

Rim, 28. okt. b. Danes so bile po vsej Italiji velike vojaške parade ob proslavi 13 letnice fašističnega pohoda na Rim. Mussolini je dobil iz Con-tita, glavnega stana italijanske armade v vzhodni Afriki, brzojavko generala de Bona, ki se glasi:

»Kolonialne čete, ki so tukaj, pošiljajo čestitke voditelju fašizma, prepričane, da bo 14. letu neizbrisno zapečatilo usodo fašistične Italije.

Dunajska vremenska napoved: spremenljiva oblačnost, severnozanadni vetrovi, lahna padec temperature.

Češkoslovaški narodni praznik

Ljubljana, 20. oktobra.

Proslava češkoslovaškega narodnega in državnega praznika se je pričela danes ob 12 na češkoslovaškem konzulatu s predajo odklonačnega rezu Belega leva predsedniku jugoslovansko-češkoslovaške lige g. dr. Egonu Staremu. Gosp. konzul Miňovský je z lepim nagovorom v češkem in slovenskem jeziku, v katerem je slavil delo odklonačnega rezu, v katerem je slavil delo odklonačnega rezu, v katerem je slavil delo odklonačnega rezu. Proslava češkoslovaškega narodnega in državnega praznika se je pričela danes ob 12 na češkoslovaškem konzulatu s predajo odklonačnega rezu Belega leva predsedniku jugoslovansko-češkoslovaške lige g. dr. Egonu Staremu. Gosp. konzul Miňovský je z lepim nagovorom v češkem in slovenskem jeziku, v katerem je slavil delo odklonačnega rezu, v katerem je slavil delo odklonačnega rezu.

prošt Nadrah kot zastopnik cerkvene oblasti, g. dr. Adlešič z gospo kot predstavnik JRJ in drugi odličniki, med katerimi smo videli več bivših ministrov in banov, predstavniki slovenskega političnega, kulturnega in gospodarskega življenja.

★

Zvečer se je vršil v proslavo češkoslovaškega narodnega praznika v veliki dvorani hotela Union velik filharmonični koncert pod pokroviteljstvom Jugoslov.-češkoslovaške lige. Dirigiral ga je gosp. Matačić. Koncert je posejil sam g. ban ter mnogo predstavnikov vseh oblasti. Pred nabito polno dvorano je koncert otvoril s Smetanovo simfonijo »Vltava«. Po tej slavnostni točki je povzel besedo predsednik Jug.-češkoslov. lige dr. Egon Stare, ki je v lepem govoru orisal velike vrline, ki dajejo oboj slovenskega naroda. Goste je pozdravil v češčini ter končal svoj govor s trikratnim »Zda!«. Po govoru se je koncert nadaljeval. V odmoru so dirigenta Matačića počastili s pozlačeni kovornjem vencem, za katerega se je ginjen zahvaljeval. Ob času poročila koncert se traja. (Strokovno poročilo v koncertu priobčimo drugič. Op. uređ.)

Trije ideali našega združništva

Upravičeno je bila pozornost naše javnosti obrnjena te dni v Ovišek. To je namreč bila pod predsedstvom dr. Antona Korošca redna skupščina Glavne združne zveze, naše osrednje združne organizacije, ki združuje skoro vse jugoslovanske združništvo. V nedeljo pa je bil kongres Glavne združne zveze, na katerem so prisotni združniki iz vse države razpravljali o najboljši poti razvoja našega združništva.

V svojem predsedniškem nagovoru je predsednik in minister notranjih zadev dr. Anton Korošec poudaril tri velike ideale združništva na vsem svetu: svobodo, pravico ter ljubezen. Na teh treh idejah temelji tudi delo našega združništva, ki je pokazalo že toliko uspehov in na teh idejah je zasnovano tudi nadaljnje delo našega združništva, od katerega si bomo radi te osnove obetamo boljše gospodarske in socialne bodočnosti našega naroda. Prav je, da se poudari pri združništvu tudi ideološki plat, da se vidi razlika med združenjem in pa primer trgovino, prodajalno, denarnim zavodom, kapitalistično tovarno itd. Brez teh osnovnih idej, katerim služi vse združno delo, bi bilo delo združništva brez duhovne vsebine in brez tistega velikega elana, ki mu zagotavlja uspeh.

Na kongresu so bile sprejete tudi resolucije, ki obravnavajo vsa prejšnja vprašanja ne samo našega združništva, ampak vsega našega gospodarstva. Zdi se nam pa potrebno posebej poudariti ono točko, ki je bila radi svoje važnosti postavljena na prvo mesto, kjer zahtevajo združniki, da se združništvu dajo na razpolago zadostna sredstva, ker bo le tako lahko naše kreditno združništvo, ki predstavlja »banke malega človeka«, uspešno vrnilo svojo nalogo. V resnici je zadnji čas, da se začne konstruktivno delo v korist našega kreditnega združništva, kateremu tudi nasprotniki drugih združnih oblik priznavajo njegovo upravičenost in pomen za vse naše gospodarstvo.

Velika kreditna kriza, ki se je začela leta 1931, še danes ni omiljena, zlasti ne, ker smo pogrešali skozi vsa leta smotrene politike, obnove zaupanja in s tem vsega denarnega kroga. Krizo smo reševali s moratoriji, ki pa imajo pomen le tedaj, če se po njih preteku položaj tako izpremeni, da je prihodnja rešitev odložena vprašanja dana z razvojem dogodkov. Toda vsi moratorijalni ukrepi ne pomagajo, kadar gre za dolgotrajno krizo, ki se še slabša in ko se spreminja struktura vsega našega gospodarstva, posebno pa kreditnega sistema.

Posebno je bilo radi krize prizadeto naše kreditno združništvo, ki je zbralo največje vsote narodnih prihrankov ter jih vrnilo potem nazaj gospodarstvu. Skupno je imelo kreditno združništvo v vsej državi vlog za okoli 2200 milijonov Din na koncu leta 1932, od teh pa jih je odpadlo na slovenske kreditne zadruge 1600 milij. Din. Slovenske kreditne zadruge so bile najmočnejša vrsta denarnih zavodov pri nas in so igrale na našem denarnem in kapitalnem trgu neprimerno važnejšo vlogo, kot pa so imele kreditne zadruge, čeprav že lepo razvite, v drugih predelih naše države. Danes je ogromen del teh vlog zamrznjen in v stotine gre število zadrug, ki so prošle za zaščito pred svojimi upniki. Nikoli ne bomo dovolj glasni, če govorimo in stalno ponavljamo, da je dolžnost države, da s primernimi ukrepi in tudi z novimi sredstvi prisloži na pomoč tej panogi našega kreditnega gospodarstva.

Za vse naše kreditno gospodarstvo so potrebna nova plačilna sredstva, da se tako paralizira vpliv deflacije in pa tevariranja denarja. Ko bi a. pr. Narodna banka že v jeseni leta 1931. prisložila na pomoč z zadostnimi sredstvi, bi bila kriza lažje premagana in ta posojila banke bi se vrnila kaj kmalu nazaj v banke. Tako pa je v sledočih mesecih po velikem valu polagoma dajala denarnim zavodom kredite in jim s tem ni mogla pomagati. Sledila je druga faza, v kateri so se ti krediti morali vračati, in to tedaj, ko so zavodi najbolj potrebovali gotovine, da zadostne zahtevam svojih vlagateljev. Zato je prav, če na vse to pomislimo in ne delamo več napak kot v preteklosti, ampak se iz njih naučimo in postavimo vse gospodarsko delovanje na trdnjše temelje, kot so bili doslej. Danes je edino državno močeno stvariti nova sredstva, ki se ne bi pomenila inflacije, pač pa bi omilila sedanjo deflacijsko krizo. Danes je država edini dovolj obilen vir za kredite in treba je gledati, da se ti krediti simbolj ekonomično porabijo za ozdravitev krize in za pogon na poti navzgor, na katero želimo vsi vstopiti in iti po njej v boljše čase. Naloga države je danes, da prisloži na pomoč združništvu, bolj kot kdajkoli prej. Kajti položaj našega kreditnega združništva je nezadržan in nujno potreben so smotreni ukrepi za mobilizacijo vsega našega kreditnega sistema, kar lahko izvede edino le država lahko.

Druga važna točka v resolucijah je opozorila na dejstvo, da je proračun kmetijskega ministrstva premajhen. V okviru velikega našega proračuna odpada le premajhen del na pospeševanje našega kmetijstva, o katerem vedno vsi trdimo, da je stebler države, pa mu ne moremo ali pa počemo dati one moči, ki bi držala ta stebler pokonci. Problem pospeševanja kmetijstva je važen problem državne uprave, katero bo treba tako racionalizirati, da bo nenašala nenarodno čim več koristi kmetikom

prebivalstvu naše države. Poleg tega bi bilo še posebej podprtati dejstvo, da mora prenehati praksa enostranskega favoriziranja gotovih institucij, ker smo državne pomoči potrebni vsi v vseh krajih države. Zlasti se velja to načelo tedaj, ko gre za socializacijo izgub, ko mora država žrtvovati velike vsote.

Združništvo s nestrpnostjo pričakuje novi združni zakon, čigar projekt je že izdelan. Od dobrega zakona bo v mnogem odvisen bodoči razvoj našega združništva. Zato je najbolj poklicano združništvo samo, da sodeluje pri izdelavi tega tako važnega zakona, ker le na ta način bo mogoče ohraniti in nadalje pospeševati vse one oblike združništva, ki so se obnesle v desetletjih trdega dela v korist ljudstva, obenem pa naj se dobi zakonita podlaga za osnivanje in delovanje novih združnih tipov, ki naj harmonično dopolnjujejo sedanje združne organizacije. Novi zakon naj bo taka podlaga za vse združno delo, da bo v resnici lahko združništvo razvilo vse svoje zdrave sile v korist našega gospodarstva in pa zlasti malega človeka.

★

Spor med ČSR in Poljsko

Kaj pravijo k sporu Poljaki

Iz poljskih krogov smo prejeli sledečo informacijo:

Z ozirom na razne vesti o češkoslovaško-poljskem sporu, ki se pojavljajo semintja v jugoslovanskih časopisih, vam pošiljamo sledečo informacijo samo z namenom, da se sliši tudi druga stran in se nevtralna jugoslovanska javnost, ki ne bi pozvedela tudi drugih dejstev, ne bi razburjala radi težkih očitkov, izrečenih v časopisju na naslov Poljske republike:

Poljskim konzulom v Moravski Ostravi onemogoča češkoslovaška vlada izvrševanje njihovih uradnih poslov, ki obsegajo tudi pašnjo, da se izvršujejo po čeških oblasteh dogovori, sklenjeni med Poljsko in Češkoslovaško in zagotavljajoči poljskemu prebivalstvu v Češkoslovaški njegove pravice.

Češka stran, ki sistematično teži po likvidaciji poljskega elementa na Češkoslovaškem, se skuša znebiti neprijetnih ji merodajnih prič o tem svojem delovanju. Proti poljskim konzulom uprizarja radi tega v časopisih tendenciozne napade, polne nerazumnih insinuacij, ki povzročajo nastope administrativnih organov in bi mogli izvesti incidente.

Ta sistem, čigar višek je bila večkratna odklonitev exequatur poljskim konzulom v Moravski Ostravi, je dobil zadnji čas svoj izraz celo v umaknitvi exequatur poljskemu konzulu g. Aleksandru Klotzu.

Proti povsod priznanim mednarodnim navadam se je ta odpoved izvršila, ne da bi predhodno zaprosili za odpoklic konzula in ne da bi se s poljsko stranjo razgovorili o motivih tega v mednarodnem občevarju redkega akta.

V atmosferi, ki jo je povzročila na ta način češkoslovaška stran, je bil dne 18. t. m. odvzet exequatur gg. dr. J. Doležalu, konzulu Češkoslovaške republike v Poznanju, in dr. A. Maixnerju, konzulu v Krakovu.

Kriza španske vlade

Madrid, 20. oktobra. c. Dopoldne pred sejo vlade je bil objavljen komunikat, ki pravi, da so glavne osebnosti, zapletene v afero, odpuščene iz svojih služb. Tako je med drugim odstavljen župan mesta Madrida in pa katalonski guverner. Tudi nekaj zunanjega ministra Lerrouxa je odstavljen s svojega mesta upravnika železnice Madrid-Saragossa-Alicante. Zaradi škandala so najbolj prizadeti radikalni ministri in je bilo pričakovati, da bodo že na dopoldanski seji vlade vsi radikalni z Lerrouxom na čelu dali svoje mandate na razpolago. Vendar pa je bilo po seji vlade sporočeno, da radikalni ministri še niso podali ostavke, temveč bodo o njihovih mandatih odločili kortesi, ki se zvečer sestanejo na posebno sejo. Predvladuje prepričanje, da bo prišlo do krize vlade, ker bi po taki aferi delna rekonstrukcija vlade ne bila mogoča.

Madrid, 20. oktobra. c. Danes je skupina dijakov, ki se zbira v fašistični organizaciji »španske obnove«, priredila demonstracije po mestu proti radikalnim ministrom. Policija pa jih je kmalu razgnala.

Starhemberg — regent?

„Lahko bi bil zvezni kancier“

London, 20. okt. AA. Reuter poroča z Dunaja: Tu trdijo, da je knez Starhemberg nedavno tega v Linzu v krogu svojih ožjih prijateljev govoril o tem, kako si prizadeva, da bi ga proglasili za regenta Avstrije. Dalje trdijo, da je pri tej priliki rekel, da bi za nedavno rekonstrukcijo vlade lahko postal zvezni kancier. To mesto pa je odločil najprej zaradi zadržanja nekih katoliških krogov, ki odklanjajo njegov korporacijski program. Po drugi strani, ker želi postati državni poglavar. Končno trdijo, da je knez Starhemberg pri tej priliki poudaril, da je knezje oziroma grofjevske poretke Starhembergovo mnogo starejše od bivšega avstrijskega vladarskega doma.

Domači odmevi

Poslanski klub JRJ

Belgrad, 20. oktobra. m. Vpisovanje v poslanski klub JRJ se še vedno nadaljuje. Vsak dan se vpiše nekoliko narodnih poslancev, ki prihajajo iz svojih volilnih okrajev v Belgrad. Po poročilu iz začasnega predsedstva se je v klub vpisalo že 144 poslancev ter je že do sedaj to najmočnejši politični klub v narodni skupščini.

Konference ministra dr. Kreka

Belgrad, 20. oktobra. m. Danes se je vrnil v Belgrad minister brez portfelja dr. Miha Krek. Tekom dopoldneva je z ministrom za gozdove in rudnike Gjuro Jankovićem obiskal v hotelu »Paris« na Terazijah člana izvršilnega odbora organizacijskega odbora g. Aco Stanojevića, s katerim je imel daljšo konferenco. Po razgovoru z Aco Stanojevićem je imel dr. Miha Krek konferenco s prvaki JRJ Mišo Trifunovićem in dr. Lazo Markovićem. G. Aco Stanojevića so danes obiskali tudi ministri za telesno vzgojo naroda in zastopnik ministra za socialno politiko g. Mirko Komnenović, gradbeni minister Miloš Bobić ter minister brez portfelja Šefkija Behmen. V kolikor se tiše konference, ki jo je imel dr. M. Krek z Aco Stanojevićem kakor tudi s prvaki JRJ Mišo Trifunovićem in Lazo Markovićem, so se ti razgovori tikali nadaljnega organiziranja JRJ.

Dr. Korošec se je vrnil v Belgrad

Belgrad, 20. oktobra. m. S snočnjim brzovlakom se je vrnilo iz Ojakega velik število združnikov, ki so prisostvovali 16. rednemu običnemu zboru Glavne združne zveze. Z združniki se je vrnil v prestolnico tudi notranji minister dr. Anton Korošec.

Dr. Maček obsoja

Slavonski Brod, 20. okt. m. Tukažnji tednik »Latina«, ki ga izdajajo Mačkovi pristniki, objavlja pismo dr. Mačka, v katerem ta obsoja politične ekstremiste, ki so hujšali narod in ga pripravili do tega, da so uprizarjali taka dejanja, kakor so bila n. pr. v Sibinju.

Kaj je žganje?

Važen sklep finanč. ministra

Belgrad, 20. okt. AA. Finančni minister g. dr. Dušan Letica je na podlagi čl. 68 zakona o drž. trošarinah izdal sklep, da je treba pod žganje razumeti samo take destilate sadja, droži, grozdja itd., ki pri izdelovanju ne vsebujejo nad 50% alkohola in ki ohranijo značilne lastnosti sadnega žganja, in sicer vonj in okus sirovine, iz katere so izdelani. Drugi destilati, ki pri proizvodnji dobe moč nad 50% ali ki izgube lastnosti sadnega žganja ne glede na moč, so spirit in kot taki podvrženi državnim trošarinam.

Žganje z nad 50—60 stop., ki bo na dan uveljavljeno tega sklepa v skladišču ali že gotov izdelek, bodo popisali in vodili v evidenci do potrošnje. Finančni ravnateljstvo ima nalog, da takoj odredi s pomočjo oddelkov finančne kontrole popis žganja z nad 50—60 stop. pri izdelovalcih in točilih na drobno in na veliko in da vodijo o tem žganju do potrošnje točno evidenco. Ta sklep stopi v veljavo z razglasitvijo v Službenih novicah. Od tega dne je prepovedano pridelovanje in prodaja žganja z nad 50% jakosti. Organi finančne kontrole morajo strogo paziti, da žganje, ki bo po tem roku prišlo v promet, ne prekorači 50% jakosti. V tem primeru je treba takoj pobrati trošarino, kakor za spirit. Kolščine žganja z nad 50 do 60 stopinj, ki bodo v zalogi, je mogoče izročiti v promet do popolne prodaje s potrdilom pristojnega organa finančne kontrole, da spada to žganje v zalogo, ki so obstojale pred uveljavitvijo tega sklepa.

Konferenca lesne industrije

Belgrad, 20. okt. m. V ministristvu za gozdove in rudnike je bila danes konferenca centralne lesne industrije, katere predsednik je bivši minister za gozdove in rudnike g. Ulmanški. Konferenca se je bavila z vprašanji, ki so nastala ob uvedbi gospodarskih sankcij proti Italiji, s čemer je prizadet naš lesni izvoz v Italijo. Konferenco je otvoril minister za gozdove in rudnike g. Janković, ki je poudarjal potrebo po najmočnejšem sodelovanju med lesnimi in industrijskimi organizacijami. Minister za gozdove in rudnike, ki je obenem najvišja gospodarska oblast, je izjavil: Tako sodelovanje je enako potrebno v času konjunktura kakor v času krize, zastanka in nazadovanja na svetovnih tržiščih, kajti v sodelovanju je zajamčeno ravnotežje in harmonija med proizvodnjo in industrijjo lesa. To sodelovanje temelji na razumnem spoštovanju posebnih interesov ter ima nalogo, da v času krize vzdržuje primerne cene. Minister za gozdove in rudnike je tudi zagotovil podporo svojega ministristva. Na konferenci, ki je danes zasedala in se bo jutri nadaljevala, sodeluje tudi g. Milan Lencić iz Ljubljane, ki je prvi podpredsednik, ter g. Gorjup, tajnik industrijske zadrug.

Belgrajske vesti

Belgrad, 20. okt. m. Snoči se je vrnil v Belgrad iz Novega Sada, kjer se je mudil na 20-dnevnom zdravljenju v tamošnjem jednem kopališču, kraljevi namestnik dr. Radenko Stanković.

Belgrad, 20. okt. m. Na večeršnjem običnem zboru belgrajske odvetniške zbornice je bil izvoljen za predsednika tukažnji odvetnik Vladimir Smitić.

Belgrad, 20. okt. m. Danes dopoldne je umrl v Dubrovniku senator in bivši predsednik dubrovnjske občine dr. Mića Mičić. Pokojnik se je kot tajnik Jugoslovanskega odbora za časa vojne zelo izkazal. Bil je s kraljevim ukazom postavljen za senatorja ter je zavzemal zelo vidno mesto.

Belgrad, 20. okt. m. Nocoj je obiskal notranjega ministra dr. Antona Korošca minister brez portfelja dr. Šefkija Behmen ter ostal z njim dalj časa v razgovoru.

Belgrad, 20. okt. AA. Po poročilu Narodne banke z dne 20. oktobra t. l. je po nemškem kliringu izplačan poslednji avizo štev. 8181 z dne 4. maja t. l., po italijanskem kliringu pa št. 75.075 s dne 29. julija t. l.

Sombor, 20. okt. m. Na tuk. žitnem trgu je padla cena pšenice od 175 na 150 Din.

Važno za trafikante

Belgrad, 20. oktobra. AA. Na vprašanje ali je dohodek prodajalcev tobaka na drobno od prodaje takšnih vrednotnic (pristojbinske znamke), poštne znamke, davčne znamke, me-nice, karte za hišno potrebo (ito.) podvržen plačilu pridobnine in kako se je ravnati z dohodki te vrste iz prejšnjih let do konca 1934, ki niso obdavčeni s pridobnino, pravica države do odmere tega davka pa še ni zastarela, je izdal davčni oddelek finančnega ministristva to-le pojasnilo:

V čl. 1, odst. 2, zakona o državnih monopolih z dne 5. decembra 1931 so naštetih kot monopolski predmeti: tobak, smodke, papirčki, žigalice, žigalniki in žigalniški kremen, petrolej in sol. O tem blagu je po zakonu predpisano, da ni podvrženo plačilu neposrednih davkov, samoupravnih dokladov, kakršnih drugih državnih in samoupravnih dajatev. Pristojbinske vrednotnice, za katere tu gre, niso našte med monopolskimi predmeti in zato zanje ne veljajo določbe čl. 8. zakona o državnih monopolih. Potemtakem so dohodki prodajalcev tobaka na drobno (in tudi drugih oseb) pri prodaji pristojbinskih vrednotnic podvrženi plačilu pridobnine iz čl. 42., druge skupine, točke 4., zakona o neposrednih davkih. Glede tega, kako je ravnati z dohodkom te vrste, ki do konca leta 1934 ni bil obdavčen s pridobnino, je davčni oddelek finančnega ministristva pojasnil, da se imajo ti dohodki naknadno obdavčiti za vsa časa, za kateri še ni nastopila zastarelost.

Trgovina s svežim mesom

Belgrad, 20. okt. AA. Na pritožbo belgrajske obrtniške zbornice je državni svet izdal razsodbo, s katero razveljavlja sklep ministristva za trgovino in industrio. Ta konkretni sklep je veljal koncesiji za trgovino s svežim mesom. Državni svet smatra, da je za trgovino s svežim mesom mero-dajna okolnost, da se pri prodaji tega blaga vrši tudi podrobna prodaja, in sicer z razkosanjem mesa, kar predstavlja obrt, za katero je treba dobiti potrebno strokovno izobrazbo.

Olimpijska staleta Atene-Berlin

Nemški gostje pri nas

Belgrad, 20. okt. AA. Mednarodni olimpijski odbor je na svoji seji v Atenah lanske leto sprejel predlog, po katerem bodo po programu olimpijade prišli plamenici, ki jo bo posebna štafeta prenesla z Olimpa v Berlin. Štafeta bo šla čez Grčijo, Bolgarijo, Jugoslavijo, Madžarsko, Avstrijo in Češkoslovaško v Nemčijo. V svrhu organizacije te štafete in v svrhu dogovora z jugoslovanskimi športniki in sploh zaradi propagande za 11. olimpijado v Berlinu, se pripelje jutri, 23. t. m. ob 9.30 na zemunsko letališče voditelj nemških športnikov, predsednik olimpijskega odbora v Tschammer und Osten v spremstvu svojega namestnika Breitnerja in glavnega tajnika prirediteljskega olimpijskega odbora Karla Diema ter šefa nemške športne službe za inozemstvo dr. Zappa. Na zemunskem letališču jih bodo sprejeli zastopniki ministra Komnenovića, krajevni olimpijski odbor, zastopniki športnih zvez in podzvez in mnogo športnikov.

V Zagreb prispo ob 10.30. Dopoldne si bodo ogledali Zagreb in njegove športne ustanove. Ob 18 bo predavanje, ki ga priredita v Tschammer in dr. Diem. Pri predavanju bodo predvajali film za pripravo za olimpijado. 1. nov. dopoldne zapuste gostje Zagreb in se odpeljejo v Curih.

Osebnosti

Belgrad, 20. okt. m. S kraljevim ukazom so napredovali: pri direkciji rudarskega podjetja v Sarajevu za rač. insp. 6. pol. skup. Kušec Franc, dosedaj rač. kontrolor 7. skup.; za rač. insp. 6. skup. Murk Josip in Storić Miroslav, dosedanja rač. kontrolorja 7. skup. Pri direkciji drž. rudnika v Velenju za rudarskega svetnika 6. skup. inž. Trobej Slavko, dosedaj pristav. Pri isti direkciji prometne uprave Zabukovec za rudarskega višjega pristava v 7. skup. inž. Burnik Vladislav. Pri direkciji drž. rudnika v Zenici za rudarskega višjega pristava 7. pol. skup. Kifer Anton, inž. Brezanc Franc.

Z dekretom ministristva za gozdove in rudnike so prestavljeni: od rudarskega ravnateljstva v Sarajevu za rudarskega pristava 8. skup. inž. Debevec Dušan na službo k ravnateljstvu drž. rudnika v Ugljeniku, na ravnateljstvo v Ugljeniku za rud. pristava 8. skup. Alojzij Novak, dozdaj v senjskem rudniku.

Z dekretom pomočnika prometnega ministra je upokojen g. Vede Fr. vlakovodja 9. pol. skup. pri žel. ravn. v Ljubljani.

Belgrad, 20. okt. AA. Premeščeni so: za višjega davčnega kontrolorja pri davčni upravi Ljubljana-okolica Franc Bole iz Murske Sobote; za višjega davčnega kontrolorja pri davčni upravi Ljubljana-okolica Slavko Devetar, višji davčni kontrolor od davčne uprave Ljubljana-mesto; za davčnega kontrolorja pri davčni upravi v Murski Soboti Alojzij Germovšek, davčni kontrolor od davčne uprave v Novem mestu; za davčnega kontrolorja pri davčni upravi v Škofji Loki Rudolf Zeslin, davčni kontrolor pri davčni upravi v Kranju; za davčnega kontrolorja pri davčni upravi v Ptuj Ludovik Aršič, davčni kontrolor pri davčni upravi v Škofji Loki, in za davčnega kontrolorja pri davčni upravi Maribor-okolica Dominik Smitić, davčni kontrolor pri davčni upravi v Šoštanju.

Belgrad, 20. oktobra. AA. Z odlokom ministra za trgovino in industrio so imenovani za prihodnjo triletno izpitno dobo za člane v stalni izpitni komisiji za profesorske izpite inženjerjev in arhitektov, profesorjev srednjetehtniških in moških obrtnih šol v Ljubljani:

za tajnika inž. Leo Novak, prof. na srednji tehniški šoli v Ljubljani; za člane: za gradbeno stroko inž. Jaroslav Foerster, za arhitektonsko stroko inž. dr. Alojzij Král, za strojno stroko inž. Romeo Strojnik, za elektrotehniko inž. dr. Milan Vidmar, vsi profesorji na tehniški fakulteti v Ljubljani;

za tekstilno šolo: za tekstilno stroko inž. dr. Franjo Kočvar, prof. v d. ravnateljstva moške šole v Kranju, za tuje jezike: za francoščino dr. Franc Šturm, za nemščino in angleščino dr. Jakob Keličina, za italijansko dr. Fran Šturm, univ. prof. v Ljubljani, za šolsko upravo pa Jože Reiser, ravnatelj srednje tehniške šole v Ljubljani.

Zagrebaška vremenska napoved: Oblačno, spreminjivo in vetrovno, toplo. Pričakovati je naglo poslabšanje vremena.

Mednarodni kongres Kristusa Kralja v Solnogradu Tretji in četrti dan

V soboto, dne 26. oktobra zjutraj je bila solnogradska stolnica polna mož in fantov, ki so pri sv. maši prepevali evharistične pesmi in pristopili vsi k sv. obhajilu. Ob 9 se je nadaljeval kongres in sicer je nastopil kot prvi predavatelj prof. dr. Peking, dušni pastir med katoliškimi akademiki v Nemčiji. Govoril je o razveseljivem vstajanju nove katoliške mladine po vsem svetu. Mladina, posebno akademska, se po razsulu, ki so ga povzročili liberalizem, laicizem, interkonfesionalizem, brezboštvo itd., z elementarno silo zatekla zopet v one resnične globine, ki jih je božja avtoriteta položila v krščanstvo. Iz velike stiske sodobne problematike narašča notranja polnost mladine, ki vodi do dosledne uresničitve prave krščanske eksistence, do prave krščanske doslednosti.

Za njim je govoril p. Arets (S. J.) iz Belgije o ciljih in uspehih katoliške delavskega mladinskega gibanja v Belgiji (J. O. C. — Mladi katoliški delavci). Organizacija »žosistov« se je začela leta 1906 in se je razvijala do l. 1925. Posebnost žosistov so mnogoštevilni študijski krožki, ki s silno aktivnostjo prirejajo študijske tedne za mlade delavce. Lokalne organizacije se strnejo v večje regionalne, te pa v nacionalne. V študijskih krožkih se formirajo mladi ljudje za laični apostolat in žosisti so danes najgostejši apostoli Katoliške akcije. Sv. oče Pij XI. je sam izjavil, da so žosisti današnjemu času najbolj odgovarjajoča oblika Katoliške akcije. Danes imajo belgijski žosisti 4 velike nacionalne, 69 regionalnih ter 2043 lokalnih sekcij. Razširili so se že daleč preko belgijskih meja.

Po tem predavanju je stopil na govorniški oder dr. Metzger, ki je predlagal, da naj mednarodni kongres Kristusa Kralja izrazi prvi svoj dokaz krščanske mednarodne solidarnosti s tem, da vsi udeleženci sprejmejo in podpišejo posebno spomenico na sv. očeta s prošnjo, da naj se vsako leto po vsem katoliškem svetu na določen dan molli za ohranitev svetovnega miru. Slovenski udeleženci tega kongresa so še dodali željo, da naj bi sv. oče v posebni okrožnici obsedil zmote modernega hipernacionalizma, ki vodi do krvavih svetovnih vojnih.

Kot tretji predavatelj tega dne je nastopil pater Albert Le Roy S. J. iz Pariza. Njegovo predavanje ima naslov: Apostolat v rdečih pasovih francoskih velemest. Poleg referata min. preds. v pokoju Huszarja je bil ta referat na vsem kongresu brez dvoma najboljši. Pater Le Roy je podal zgleden pregled stanja katoliške cerkve v Franciji, odkar vladajo v Franciji laični zakoni, svobodne šole s prepovedjo verskega pouka in ločitev Cerkve od države. Revščina, v katero je bila pahnjena katoliška duhovščina, je silno dvignila njen idealizem. Največja moralna in materialna revščina vlada v tako zvanih rdečih pasovih velemest.

Gasilska župa — Maribor-mesto

Maribor, 28. oktobra.

Po vsej Sloveniji so znani spori, ki so trajali dve leti med mariborskimi gasilci in njim nadrejenimi oblastjo — gasilsko župo Maribor levi breg. Na pobudo gotovih krogov je začela župna uprava proti mariborski gasilski četni silovito borbo iz čisto političnih razlogov. Svobodna volja članov čete ni mogla priti več do izraza, ker je hotela župa veliti mariborskim gasilcem takšno upravo, ki bi ugajala gotovim oblastnikom po politični pripadnosti in uporabnosti, ne pa po svoji strokovni gasilski usposobljenosti. Šele prihod nove vlade ki nam je prinesla politično svobodo, je rešil mariborsko gasilstvo nevarnosti, da bi se ga polastili ljudje, ki niso niti strokovno usposobljeni, niti ne bi imeli volje in delavnosti za izvrševanje odgovornega in težkega prostovoljnega gasilskega posla. Spori z gasilsko župo so za javnosti sicer prenehali, vendar obstajajo še vedno trenja, ker vladajo gasilsko župo še vedno one osebnosti, kakor pred izpremembo režima. Pa tudi sicer bi bila taka trenja neizbežna, ker bi jih prinesla že prevelika strokovna razlika med podeželskim gasilstvom in mariborsko gasilsko četo. V župni upravi odločajo zaradi številčne premoči podeželske gasilske čete, ki niso niti tako strokovno izveščane, niti tako moderno oborožene, kakor so mariborski gasilci, ki jih lahko mirno stavimo v isto vrsto z najboljšimi polkničnimi gasilskimi organizacijami. Da se tedaj mariborski gasilci izognejo možnim škianam, ki so jih dosedaj doživljali s strani svoje nadrejene župe za okraj Maribor levi breg, nameravajo prosi, da se dovoli za mesto Maribor samostojna gasilska župa, ki bo podrejena naravnost gasilski zajednici v Ljubljani. Sliha samostojna župa ob-

Prof. Silvo Breakvar:

Nališpana premičnica

Sredi južnega neba, v ozadju Vodnarja, opazimo svetlo zvezdno blede-rumene svetlobe. Od množice drugih zvezd se ne odraža samo z močnim sijajem, temveč tudi s svojim mirnim bleskom. Ta lastnost jo izdaja za premičnico, za sestro naše Zemlje. Res, pred seboj imamo Saturna, od Sonca najbolj oddaljeno premičnico, ki je vidna z golim očesom.

Razdalja Saturna od Sonca znaša dobrih 1400 milijonov km. Ta daljina je 30 krat večja kakor tista, v kateri kroži Zemlja okoli Sonca. Do Saturna potrebuje sončni žarek skoraj poldrugo uro, do Zemlje pa samo 8 minut! Zaradi velike oddaljenosti prejema 90 krat manjšo množino sončne svetlobe in toplotne kakor Zemlja. Da ga vzlic temu vidimo kot eno najsvetlejših zvezd na nebu, je kriva njegova velika razsežnost. Premer mu je namreč 9 krat večji od zemeljskega premera. Saturn je druga največja premičnica našega sončnega sistema. Po velikosti ga pokaša samo Jupiter.

Orjaško Saturnovo telo se že v dobrih 10 urah zavrti enkrat okoli svoje osi. Vrtenje Saturna je od vseh premičnic najhitrejše. Povprečni dan na njem traja tedaj samo 5 ur, ravno tako dolga je povprečna noč. Poledica hitrega vrtenja premičnice je njena oblika. Saturn ni popolna krogla, temveč le na obeh tečajih močno sploščena, in sicer v toliki meri kakor nobeno drugo telo naše sončne družine. Vrtilna os Saturna je nagnjena proti ravnini njegovega tira, zato so tudi na njem letni časi kakor na Zemlji.

Povprečna teža Saturnove snovi je od vseh premičnic najmanjša, saj je 4 krat lažja od vode! Za primerjavo navedimo povprečno težo Zemeljske snovi, ki je od vode 5 in pol krat težja! Na splošno si predstavljamo zgradbo premičnic tako, da se te snovi nahajajo globoko v osrčju njihovih teles, v bližini pa so razpršene iz lažjih snovi,

posebno še Pariza. V teh predelih je apostolat najtežavnejši in najpotrebnejši, kajti tudi tukaj mora vladati Kristus Kralj. Kardinal Verdier se je odločil, da postavi tam najprej cerkve — in res jih stoji danes že 80, leta 1938. pa bo blagoslovil sto to cerkev. Tukaj vrše apostolat laiki, posebno mladi akademiki, ki žrtvujejo vso svojo prostost in cele nedelje poučujejo to ljudstvo o katekizmu, o socialnem vprašanju, obiskujejo bolnike, opravljajo karitativna dela itd. Sploh je mlada francoska katoliška inteligencija danes v veliki očenizi. Glavne katoliške organizacije, ki so življenjsko sodobne, so J. O. C. F. (mladi franc. kat. delavci), J. A. C. (kmetje), J. E. C. (študenti), J. I. C. (srednji stanovci), J. M. C. (mornarji). Inicijativo dajejo akademiki. Ko so mladi kat. inženjerji v Parizu povabili prvič svoje tovariše k velikonočnemu sv. obhajilu, se je njihovu vabilu odzvalo 300 akademikov. Lansko leto je to število znašalo 17.348! Cvet francoske mladine je danes v katoliškem taboru!

O dušnem pastirstvu v dunajskih predmestjih je govoril dr. Gorbach z Dunaja. Prva naloga današnjega pastirstva v teh predmestjih je zgraditi dosti cerkev. To je razlika med svetnim in božjim kraljem, da hoče biti med ljudmi v tabernaklju, če ga ljudje marajo ali ne. Nato si osvoji dušni pastir srca otrok, ki so zlat most do staršev. Tretje sredstvo dušnega pastirstva za razširitev kraljstva Kristusovega med delavstvom je karitas.

Zadnji referat je imel dr. Fuchs iz Čehoslovaške. Govoril je o nevarnostih modernega poganstva. Množice, ki so izgubile vero, so si začele ustvarjati mitos. Z mitosom se začne novo poganstvo, ki je antilogično, direktno protirazumsko. Dr. Fuchs je razvijal nato zanimive misli o skrivni inteligenciji na današnjem antiintelektualizmu, o krivdi renesanse ter o načinih, kako premagati to novo poganstvo.

Pri vseh sobotnih predavanjih je bil navzoč dunajski kardinal dr. Innitzer, ki je imel naslednjega dne (v nedeljo) pontifikalno sv. mašo v stolnici. Pri tej sv. maši se je izvršila slovesna poklonitev Kristusu Kralju, pri sv. maši pa je kardinal dr. Innitzer v francosčini prebral apel na vse ljudi za svetovni mir ter je govoril o pogojih od vsega sveta tako zaželenega miru, ki je pa le mir Kristusa v kraljestvu Kristusovem. Ta nagovor je prenašala radio postaja.

V nedeljo popoldne je nagovoril veliko množico ljudi zvezni predsednik Miklas, ki je kot vrhovni državni poglavar izrazil svojo vdanost Kristusu Kralju. Globoko misli zveznega predsednika je sprejelo ljudstvo z velikim navdušenjem. Z večerno mladinsko poklonitvijo Kristusu Kralju je bil ta veličastni kongres končan.

Položaj v rudarskih revirjih

Trbovlje, 28. okt.

Položaj v rudarskih revirjih, kakor v Trbovljah, v Zagorju, v Hrastniku in drugod nudi ta mesec nekoliko svetlejšo lice kakor običajno. Sicer je normalno, da se prične delo dvigati pred začetkom zime, vendar pa je sedaj, meseca oktobra, položaj tudi nekoliko boljši od lanskega oktobra. Zasebna naročila so se začela precej dvigati, tako, da bodo napravili rudarji ta mesec povprečno po 18 šihov, mesto 12 ali še manj, kakor druge mesece. Za prihodnji mesec, to je za november, pa napovedujejo, da bodo rudarji delali celo 22 šihov, tako, da bi praznovali le en delavnik na teden. Med rudarji se širijo vesti o nekih pogajanjih, ki jih je imela pretekli dni TPD v Trstu in ki naj bi dovedla do tega, da bi bil ves rudnik zaposlen v polnem obratu, zlasti ako ostanejo naročila državnih železnic na dosednji višini.

ki so v glavnem v tekočem ali plinastem stanju. Tudi v redišču Saturnove oble in okoli nje morajo biti težje in najtežje snovi. Zato pa je njena površinska plast, ki je sestavljena iz plinov in tekočinskih hlapov, neprimerno bolj debela kakor pri drugih premičnicah. Tudi vide. Saturnovega površja potrjuje to domnevo. To, kar vidimo na Saturnu in imenujemo njegovo »površje«, je v resnici samo skrajna plast močnega ozračja, a katerim je obdan. V ozračju je vse polno izparin in oblakov, ki zapirajo pogledu pot v nižje predele in do trdnega Saturnovega površja, če ga premičnica sploh ima. Nekateri znaki govorijo namreč v prid domnevi, da Saturn še ni popolnoma ohlajen svet, na katerem se niso še stvorili trajni predeli suhe zemlje. Kajti vulkanske sile, ki so najbrže na njem v mladostnem razmahu, prete uničiti vsako tako tvorbo. Iz povedanega sledi, da o kakem življenju na Saturnu ni ne duha ne sluha. Pa vrnimo se raje k dejstvom! Katerikrat se pokažejo na Saturnu bele pege, po obsežnosti veliko večje od površine Zemlje. Zadnjikrat se je pojavila takaka pega v začetku avgusta 1933. V dolžino je bila 2 in pol krat daljša od zemeljskega premera. Iz dvoma, da predstavljajo (te pege) veličanske izbruhe plinov in drugih snovi, ki jih naznane sile poženejo iz notranjosti Saturnove oble o skrajne meje plasti njegovega ozračja. Te silo obsežne spremembe pa morejo povzročiti v glavnem le sile vulkanskega značaja.

Na svojem 30 let trajajočem potovanju okoli Sonca spremlja Saturna roj desetih lun. Največja in najsvetlejša med njimi je Titan po velikosti nekoliko večja od zemeljske Lune. Od ostalih ne vemo nič določenega, kajti njihov slabotni sijaj in velika oddaljenost od Zemlje onemogočata natančnejše raziskovanje teh drobnih teles.

Glavna razlika med Saturnom in njegovimi sovratniki pa obetoji v kolobarjih, s katerimi je obdana premičnica. Ti kolobarji dajo Saturnu edinstven videz ter na izreden način povzdigujejo njegovo toplotno. Ko so zvezdoslovci prvkrat namerili avoje nezrele daljnogledne nanj, so bili

Predavanje odličnega rojaka

V sredo, dne 30. oktobra t. l. ob 18 bode v predavalnici mineraloškega instituta na univerzi predaval odlični slovenski rojak dr. ing. h. e. Mirko Roš, ravnatelj švicarskega zavoda za preiskavo materiala in profesor tehnične visoke šole v Zürichu, o temi: »Trdnost in deformacije zvarjenih konstrukcij«. Predavanje bo spremljano s številnimi diagrami in slikami. — Vabljeni so vsi kolegi in vsi, ki se zanimajo za ta aktualni predmet.

Gospod profesor dr. Roš je sin slovenskih starih, njegova še živeča mati je Ljubljanka. Oče ing. S. Roš, rojak iz slovenske Štajerske je zgradil celo vrsto železnic na Hrvaškem in v Srbiji. Nastanil se je končno v Belgradu. Sin Mirko, naš odlični gost, se je rodil v Zagrebu, vzgojen pa je bil v Belgradu, kjer je tudi študiral na tehnični fakulteti. Tehnične studije je dovršil v Hannoveru, nato je deloval pri raznih tvrdkah kot konstruktor za železne konstrukcije v Nemčiji in Švici, projektiral, zgradil in preiskoval je celo vrsto velikih železnih objektov zlast na švicarskih železnicah. S svojimi temeljitimi raziskovalnimi delom se je posebno odlikoval v funkciji tajnika »Tehnične komisije zveze švicarskih tovarn za mostove in železne konstrukcije«. Na podlagi svojega obsežnega znanstvenega dela je bil leta 1924 izbran za rednega profesorja tehnične visoke šole v Zürichu in za direktorja švicarskega zavoda za preiskavo materiala, na katerem sta bila njegova prednika odlična znanstvenika prof. ing. Tetmajer in prof. dr. Schüle.

Kot generalni tajnik mednarodnega združenja za preiskavo materiala vzdržuje gospod prof. Roš stalne stike z enakimi združenji v neodnih državah; pravkar je izvršil študijsko potovanje po jugovzhodni Evropi, predaval je v Atenah, Belgradu in Zagrebu. V sredo prispe v Ljubljano in bo naklonil imenovano, zelo aktualno predavanje tudi naši strokovni javnosti.

— Pri zaprtju, motnjah v prebavi vzemite zjutraj na prazen želodec kozarec naravne »Franz-Josef grenčice«.

Tudi naše zobotehnike so izzigrali

Oče mlajšega zobotehnika, ki ima vpogled v borbo organiziranih zobotehnikov za njih pravice, nas naproša za objavo sledečega članka:

Gotovo je vsakemu jasno, koliko stane vsaka deputacija v Belgrad. Mnogo denarja je treba, zato je le malo organizacij, ki se poslužujejo za svoje intervencije te poti. Med temi so bili tudi naši nesamosojni zobotehnik, ki so, v kolikor je meni znano, z velikimi žrtvami nabrali denar za deputacijo v Belgrad. Šli so marca meseca 1935 k takratnemu ministru socialne politike in narod. zdravja dr. Marušiču. Obrazložili so mu nevdružni položaj, v katerega jih je zavedel krivičen in nesocialen zakon iz l. 1930. Navedli so mu podatke, iz katerih je razvidno, da je 60 odstotkov nesamosojnih zobotehnikov brezposelnih, ostali pa prejema po zakonu sramotno nizke plače.

Navedbe so podprli z avtentičnimi dokazi, ki so jih imeli od članov v obliki vprašalnih pol. Prosili so ministra dr. Marušiča, da jim, kot njihova vrhovna instanca, po svojih močeh pomore do boljšega zakona.

V globoki — ginjenosti jim je ta gospod izjavil, da bo zastavil vse svoje sile za to stvar, ter obljubil, da bo sam izdelal zakon. »Vaša zahteva,« jim je dejal dr. Marušič, »je upravičena, zato vam bom pomagal.«

Po vrnitvi deputacije sem bil prepričan, da bo g. minister držal obljubo in vsaj postopoma izboljšal mizerni položaj zobotehnikov. A v tem prepričanju smo se vsi kruto prevarali. Dr. Marušič je podpisal naredbo, po kateri je bil zobotehniški stan potlačen še nižje. Vsi zobotehniki bi morali v Belgradu polagati izpite, seveda s primernimi taksumi, če hočejo sploh dobiti spričevala, da so zobotehniki. Pred komisijo bi morali dokazati, da znajo to, kar nekateri že 10 in več let delajo...

O denarnih žrtvah, ki bi s tem nastale, ne bom izgrubljal besedi, pač pa bo naša javnost zanimalo, kakšen je bil moralen učinek te naredbe. Več zavednih zobotehnikov — narodnih delavcev je v znak protesta odločilo vse funkcije pri nacionalnih organizacijah.

začuden nad njegovo nenavadno obliko, katere si niso znali tolmačiti. Nekateri so videli sestav kolobarjev kot dvojce teles na vsaki strani Saturna, ki pa se ne gibljeta okoli njega, temveč stojita proti njemu popolnoma nepremično. Drugi so mislili, da ima Saturn nekeke izrastke, ki so podobni zavrtim ročajem pri posodah. Šele 50 let po iznajdbi daljnogleda se je posrečilo zvezdoslovcu Huygensu, da je kot prvi pravilno pojasnil zamotan videz premičnice.

Saturna obdajajo v bistvu štirje kolobarji različnih širin in sijajev, plavajoči popolnoma prosto v skupni ravnini vzdolž Saturnovega polutnika. Ker pa je polutnik nagnjen proti ravnini zemeljskega tira, gledamo na kolobarje enkrat pod večjim, drugič pod manjšim kotom. »Odprtina« kolobarjev ni tedaj vedno enaka. Kadar gre njihova ravnina skozi Zemljo, jih opazimo le v največjih daljnogledih kot ravno, komaj vidno, svetlo črto. Takrat je Saturn »brez« kolobarjev. Takega bomo videli prihodnje leto, kajti sedaj so se kolobarji že precej »zaprli«.

Narava Saturnovih kolobarjev je bila dolgo časa nerazrešena uganka. Izkazalo se je, da iz fizikalnih razlogov ne morejo biti zgrajeni iz enega kosa snovi ne v trdnem ne v tekočem, pa tudi ne v plinastem stanju. Kajti najmanjša sprememba privlačnih sil Saturnovih lun bi zadoščala, da bi trdni ali tekoči kolobarji izgubili ravnotežje ter se zrušili na Saturna. Privlačne sile, ki delujejo na kolobarje, se pa neprestano spreminjajo radi gibanja Saturnovih spremljevalcev. Saturn bi moral že v pradavnih časih izgubiti avojo kroga. Če bi pa bili kolobarji plinasti, bi se njihova snov že zdavnaj izgubila po svetovnem prostoru. V drugi polovici prejšnjega stoletja so našli dokaze, da so kolobarji sestavljeni iz veličanskega števila — drobnih teles, ki krožijo kot neznatne lune okoli Saturna. Njihova razsežnost je tako majhna, da jih niti v najmočnejših daljnogledih ne razločimo posamič. Čudovit svet je Saturna, ki mu ne najdemo para v vesolju!

Zlata maša župnika Treiberja

V Šminklavžu pri Slovenigradu so imeli 27. oktobra res »zlat« dan: g. župnik in duhovni svetnik lavantinske in krške škofije Franc Treiber je praznoval svojo zlato sv. mašo. Že pred odhodom iz župnišča mu je čestitala cela vrsta hvaležnih duš: majhne deklice, družbenice Marijine družbe, zastopnik apostolstva fantov in mož, cerkveni ključar, župan velike občine Podgorje. Cerkev je bila nabito polna hvaležnih faranov in vernikov iz sosednjih župnij. Zlatomašnik, še čvrst in mladosten, je z močnim glasom opravil sv. daritev in druge molitve. Naj ga Bog ohrani tako delovnega še do biserne sv. maše.

Po 7 letih najdeno truplo

Jesenice, 27. oktobra.

Pred približno sedmimi leti je izginil tovarniški delavec in posestnik v Spodnjih Lazih, župnika Gorje pri Bledu, Anton Jakopič, po domače Bačman. Vsa poizvedovanja zasebnikov, znancev Bačmana, orožništva, niso izdala nič. Bačmana ni bilo najti nikjer, ne v reki Radovni, ne v prepadih, ki jih je obilo v nje bližini. Zena z otroci je obupavala, naročevala prijateljem pokojnega, naj ga le iščejo, gotovo se mu je kje pripetila nesreča.

Pretekli petek je drvarski delavec Peter nel napravil drva na tako zvanem Gabrju, ki spada tudi v občino Gorje. Naenkrat se mu pod noge prikočilo človeka lobanja ter se ustavi med naravnanimi poleni. Seveda se je delavec nenavedenega pojava v gozdni tišini prestrašil ter takoj odhitel v Gorje in najdbo naznanil orožnikom. Ti so prišli ter kmalu našli tudi kosti, ki so spadale k najdeni lobanji. Sreženi plazovi so jih raztresli po vsem pobočju, vrh katerega pa so našli še nekaj oblike pogrešanega in v čevlji celo papirnat kevač. Toda še nekaj drugega in najbolj žalostnega so našli namreč, okoli borovega ovitja vrv, oziroma konec vrvi, ki je bila seveda vsa preperela in segnuta. Jasno pa je bilo, da si je pogrešani Bačman sam vzel življenje.

Dasi hodi v poletnem času tam v bližini mnogo ljudi, ki posejajo Poključko luknjo, vendar pa je mesto, kjer je Peter nel našel ostanke nesrečnega Jakopiča, tako s poti, da tja malokdaj zaide človeška noga in je tudi sedaj bil le slučaj, da je bila po sedmih letih rešena zagonetna uganka, katera je tiste čase tako v Gorjancih, kakor tudi na Jesenicah, kjer je bil pokojni zaposlen, povzročila mnogo govorjenja.

— II. potovanje v Padovo in Benetke, žez Gorico—Trst od 10. do 14. novembra z avtom. Prijave do 5. nov. Pojasnila pošlje »Po božjem svetlu, Ljubljana, Šentpeterska vojašnica.

KINO UNION

TEL. 22-21

Samo še danes!

Film nastopajoče zim: ke sezona! Film nedosegljivih pokrajinskih in sportskih lepot

Luis Trenker Maria Andergast

IZGUBLJENI SIN

Predstave ob 16., 19.15., 21.15. uri

Predprodaja vstopnic od 11.—12.30 in od 15. ure dalje

Jutri: DEVICA ORLEANSKA s Angelo Zalkar. Grandioso

Videz neba v oktobru. Proti zahodnemu delu obnebika se nagiba Volar z Arkturum in orjaški ozvezdji Kačenosce in Herkul. Tudi zvezde Strelca polagoma izginjajo na nevidno nebesno plat. Sredino južnega neba, neposredno nad njegovim obnebikom zavzema Južna riba, v kateri se zatakne naš pogled ob Fomalhautu, najsvetlejši zvezdo daleč naokoli. Na Južno ribo izliva od pamtveka Vodnar vodo iz svojega vrča. Ze zgoraj smo omenili, da plava Saturn sedaj v tem ozvezdju. Ta stran neba je bogata z »mokrimi« zvezdnimi skupinami. Levo od Vodnarja se razteza dolgi trup Kita, ki se odlikuje z namenito spremenljivo zvezdo z imenom Mira ali Čudovita. Nad njim se vije ozvezdje Rib, pod njimi se pa prikazujejo zvezde reke Eridana. Najviše na južnem nebu je poleg Laboda Pegaz, konj s perotmi, na katerem jездijo pesniki v dežele avoje domišljije. S svojimi tremi najsvetlejšimi zvezdami in s prvo zvezdo sosedne Andromede tvori velik pravokotnik, ki ga nazivamo »Miza«. Na vzhodu veselo migljajo Gostosevci, nekoliko nižje se pa prikazujejo ostale zvezde Bika z rdečim Aldebaranom.

Veliki voz se je nagnil globoko k severnemu delu obnebika. Med njim in Severnico se vijuga Zmaj s svojimi mednimi zvezdami. Njegova glava je v bližini bele Vege, ki se nagiba na večerno stran. Njena nasprotnica onkraj Severnice, svetla Koza v Vozniku, kraljica mrzlih zimskih noči, je prijadrala že precej visoko na vzhodni del neba. Rimska cesta stoji strmo na obnebiku. Na severovzhodu je optra na Bika, doseže v Kasiopeji nadglavičje ter tone proti jugozahodu, kjer je ta srebrni obok zasidran v ozvezdju Strelca.

Merkur je viden na koncu meseca pred sončnim vzhodom. Tudi Venera sije na jutranjem nebu ter je dosegla 12. oktobra največji sijaj. Marta komaj opazimo v poslednjih žarkih zahajajočega ljuje na nočnem nebu. S Saturnom se je srečala Luna 9. oktobra, 23. se je pa sestala z Venero.

Drobne novice

Dr. Albert Kramer ni več predsednik ZKD

Jutro poroča, da je na večeršnjem obnem zboru Zveze kulturnih društev predsednik te organizacije dr. Albert Kramer odločil predsedstvo z motivacijo, da ne more vršiti svojih dolžnosti, kakor bi jih moral, to pa v skladu z njegovimi željami. Za novega predsednika je bil izvoljen profesor Frane Jeran. Ostali člani odbora so sledeči gospodje: dr. Stojan Bajič, Jakob Spicar, Drago Pogorelec, Frane Marn, Ivan Tonia, ravnatelj Mirko Gruden, dr. Boris Puc, inž. Slavko Zajec, Božo Borštnik, Fran Juvan, inž. Lado Beve, Ivan Pohare, dr. Branko Vrčon, agronom Al. Jamnik, dr. Marjan Ahčin, Revizorji: prof. Frane Vrhovnik, Miroslav Urban, Josip Ribičič, namestnika: Dušan Verbič, P. Borštnik, V. Zaloskič so bili izvoljeni; primarij dr. Al. Zalokar, Branko Goslar, dr. Branko Alujevič, dr. Marjan Zaje in dr. Janko Kost. Odbor se bo naknadno konstituiral.

Koledar

Torek, 29. oktobra: Narcis škof; Jola, devica; Donat, spoznavalec.

Novi grobovi

† Osmošolec Bogomir Kopitar. Kopitarjevo družino v Mostah pri Ljubljani je zadel hud udarec. V nedeljo je v bolnišnici izdihnil sin Bogomir Kopitar, osmošolec realne gimnazije. Dobri in plemeniti mladenič je dolgo bolehal za jetiko. Pred kratkim je očiščel v bolnišnici, upajoč, da bo tu ozdravel. Pa ga je že čez en teden pobralo. Za njim žalujejo poleg potrtih staršev, tudi njegovi sošolci in tovariši, ki so dobrega Bogomira vsi zelo radi imeli. Naj počiva v Gospodu! Pogreb bo danes ob 2 popoldne iz bolnišnice. Staršem globoko sožalje!

Osebnosti

= Promoviran bo v četrtek 31. t. m. na ljubljanski univerzi za doktorja prava gospod Marjan Erman, sin ban. višjega računskega inšpektorja. Mlademu doktorju iskreno čestitamo!

= Imenovanje. Za banovinskega cestarja na Grosupljem je imenovan g. Duša iz Grosuplja.

Bolnim ženam

se izpraznijo čreva po uporabi naravne

Franz-Josefove

grenke vode neovirano in lahko.

Reg. po min. soc. pol. in nar. zdr. 8-br. 15385, 25. V. 35.

— Slovensko stenografsko društvo v Ljubljani namerava prirediti za svoje člane (kdor še ni član, lahko vsak čas pristopi, članarina znaša letno 10 Din, vpisnina 5 Din) pri združenem odzivu naslednje tečaje, ki bi se začeli v tednu od 4. novembra dalje v Trgovski akademiji na Bleiweisovi cesti. 1. Začetniški tečaj za slovensko stenografijo, ki bo trajal do konca aprila, po 2 uri na teden. 2. Nadaljevalni tečaj za slovensko stenografijo. 3. Tečaj za slovensko parlamentarno stenografijo. 4. Dvimesečni tečaj za pisanje srbohrvaščine s slovensko stenografijo za one, ki obvladajo slovensko stenografijo. 5. Tečaj za nemško stenografijo. Reflektanti naj se javijo pisмено ali ustno na Slovensko stenografsko društvo, Trgovska akademija, do 4. novembra. Mesečna pristojbina za pouk znaša le 20 Din za osebo. Posamezni tečaji se bodo otvorili, ako se prijavi najmanj 10 oseb.

— Nove mednarodne telefonske relacije. Z rešenjem ministra pošte, telegrafu in telefona je odprt telefonski promet med Jugoslavijo in Islandijo. Telefonski pogovori so možni z vsakim mestom na eni in drugi strani. Pristojbina za trinitutni pogovor je 46,50 zlatih frankov.

— Moderne pletenice, bluze, razno zimsko in svilen perilo, Vam nudi v krasni izbiri in solidni ceni tržnica Miloš Karničnik, Stari trg 8.

— Rdeče jagode in cvetoča jablana. Šopek rdečih jagod nam je poslal g. Lojze Perko. Nabra jih je na zgodovinski »Mlaki« nad Starim trgom pri Ložu. Gospa Mara Plahuta, soproga postajenačelnika v Ribnici na Dolenjskem, pa nam je poslala lep cvet, ki ga je odrezal preteklo soboto njen g. soprog na postajnem vrtu. Iskrena hvala!

— Brezobzirnost očeta. Stevilni romarji na Šmarno goro so v nedeljo opazovali pred nekostolno v eni šentvitskih vasi neprijeten prizor. Na steno gostilne je bilo priloženo kolo, na kolesu pa je čepel malček kakšnih treh let; očetu se je zahotelo nekaj pijače in je otroka kratko malo priložil s kolesom k zidu, sam pa stopil v gostilno. Oče se najbrže niti spomnil ni, da je tako početje z otrokom brezobzirno. Nekateri pasantje bi otroka radi rešili iz neprijetnega položaja, toda vsakdo se pač boji vtikati se v tuje zadeve, ker bi morda znal vzbuditi ogorčenje očeta. Dobro bi bilo, ko bi pri takih primerih posegli vmes orožniki.

— Na grobove vojnih žrtv ob Soči, na Sveto Goro in v Trst, 3-dnevno potovanje z avtobusi 4. do 6. nov. Prijave in vplačila do 20. okt. Poljanska brezplačno. »Po božjem svetlu«, Ljubljana. Šentpeterska vojašnica.

Jugoslovanska knjigarna

priloga: Ljudski oder, zbirko lahko upriložljivih iger za naše podeželske odre. L. zvezek: Jurčič-Cesnik. Domen, ljudska igra s petjem v 5 dej., 16. meš. vlog., 18 Din; II. zvezek: Krivopisec, narodna igra s petjem v 3 dej. (7 slikah), 11 meš. vlog., 18 Din; III. zvezek: Miklova Zala, igra v 5 dej., 18 Din; IV. zvezek: Thotapeč, ljudska igra v 5 dej., 18 meš. vlog., 18 Din; V. zvezek: Po dvanaestih letih, ljudska igra, 4 dej., 15 meš. vlog., 18 Din; VI. zvezek: Kamposteljski romarji, pevska igra v 3 dej., 18 Din; VII. zvezek: Mlinar in njegova hči, ljudska igra v 5 dej., 12 meš. vlog., 18 Din; VIII. zvezek: Scapinove zvijače, komedija v 3 dej., 10 meš. vlog., 18 Din; IX. zvezek: Revček Andrejček, ljudska igra v 5 dej., 20 meš. vlog., 18 Din; pevke točke 20 Din; X. zvezek: Lumpacij vlagabund, čarobna igra v 6 slikah, 18 Din; XI. zvezek: Zapravljenec, čarobna pravljica v 3 dej. (18 slikah), 18 Din; XII. zvezek: Skopuh, komedija v 5 dej., 15 meš. vlog., 18 Din. — Seznan idar se brezplačno na razpolago.

Ljubljana

© Osmošolci L. državne realne gimnazije v Ljubljani so darovali Dijskemu podpornemu društvu na gimnaziji znesek 200 Din namosto venca umrlemu sošolcu Kopitarju Bogomirju.

© Uprava Hubadove župe vabi vse ljubljanske moške zore k sodelovanju skupnega nastopa na pokopališču v petek, 1. novembra (Vsi sveti) točno ob 15. Izvajale se bodo sledeče žalostinke: Poljana toži, Usliži nas Gospod, Blagor mu; na vojaških grobovih pa: Vigred in Oj Doberdob. Skupna pevska vaja bo v petek, 1. novembra točno ob 10 popoldne v Hubadovi dvorani Glasbene Matice. Note prinesite seboj! — Ker bo ob enem tudi počastitev spomina skladatelja Davorina Jenka, vabimo k čim številnejši udeležbi vse ljubljanske pevce. — Uprava.

© Predavanje v Mostah. Prihodno sredo (30. t. m.) ob 8 zvečer bo v Ljudskem domu predaval g. dušni pastir Miha Jenko. Ob lepih skiptičnih slikah nam bo odgovoril na vprašanje: »Ali je življenje vredno življenja?« — Pridite ker bo zelo zanimivo!

© Kat. prosvetno društvo za frančiškansko župnijo priredi 29. okt. 1935 svoj peti prosvetni večer. Predaval bo g. Vinko Zor o Porenju. Z lepoto Porenja nas bo upoznalo tudi mnogo lepih skiptičnih slik. Člani in prijatelji društva vabljeno vabljeno.

© Burja. Večkrat smo že omenili, kako se letos skoraj vedno izpolni Hershlova vremenska napoved. V nedeljo je bila lunina sprememba in za ta teden je bila napoved: mrzel veter. Včeraj je res ves dan brila ostra burja, ki je temeljito izsušila vse blatne ceste v okolici mesta ter prepihala vse kosti.

© Društvo »Dom slepih« nujno rabi v svojem novem domu v škofiji Loka šivalni stroj. Tem potom se obračamo do dobrih srca, ako ima kdo kakšnega starega, naj ga daruje za naše slepce. Cenj. ponudbe sprejema stolni župni urad, Pred škofijo 12.

© Bojazen pred draginjo. Zadnje čase se cene nekaterim živilom precej dvigajo, zlasti beli moki in masti. Med prebivalstvom je nastal skoraj pravi preplah, zakaj gospodinjice kupujejo, kolikor le morejo ter delajo trgovci prav dobre kupčije, ko prodajajo blago in slanino v velikih množinah. Zato je sedaj prav navaden pojav na ljubljanskih ulicah, da prevažajo vozovi in avtomobili zasebnim strankam po cele vreče moke, masti in slanine. Revne družine si seveda ne morejo privoščiti, da bi kupovale na debelo ter opravile tožijo, da bo val draginje, ako pride, zadel nje najbolj.

© Redek primer. Kronika vsakega ponedeljka redno izkazuje žalostno dejstvo, da sprejme ljubljani, bolnišnica vse polno žrtv nedeljskih fantovskih pretepotov na deželi, pa tudi v mestu. Včeraj pa so se uradniki v bolnišnici kar čudili, ko ves dan do večera, niso prejeli nobenega ranjenca, ne z dežele, ne iz mesta. V nedeljo so bili fantje torej pametni. Morda pa je vzrok njihovi nedeljski dostojnosti pomanjkanje drobiža, ki zakrivi 99% vseh pobojev.

© Kino Kodeljevo igra danes in jutri ob 20 »Zvesta tovariša« s Stanom Laurelom in Oliverjem Hardijem po globoko znanih cenah.

© Tatvine se množijo. S pojavom brezdomcev, ki je reden vsak jesen v našem mestu, se je zelo razširilo tudi zločinstvo. Policija je tako v nedeljo in včeraj prejela cel kup prijav in ovadov radi raznih srednjih in malih tatvin. V največ primerih krajevo garderobo in manjše predmete. Tatvine so se sicer v Ljubljani vedno dogajale, toda v takih množinah malokdaj. Tako so prijaviteljne tatvine sukenj, sušicega se perila, živil in celo — dežnikov, ki morajo v mestu kar na debelo izginjati, ker pač ne prijavijo vsak, ki mu dežnik izgine, tako tatvino. Ti tatvini morajo imeti neke odjemalce, kamor prodajajo po smešni ceni ukradeno blago, ti pa ga razpečujejo naprej.

Dve nesreči. Mestni uslužbenec Josip Velikonja iz Aševce, star 27 let, je tako nesrečno padel s kolesa, da si je ranil roko in so ga morali prepeljati v bolnišnico. — 23-letna Pavla Merljak iz St. Petra pri Gorici je imela prav neprijetno smolo. Neki kolesar je tako nesrečno treščil v njo, da ji je občutno ranil zgornjo ustnico. V občinski bolnišnici, kamor se je zatekla, so ji povedali, da bo zdravljenje trajalo dober teden.

Jesenice

Nova občina. Novo občinsko in carinarniško poslopije jeseniške mestne občine dobiva po predelavi zunanjih sten značilno lice zgradbe v planinski pokrajini. Vse zunanje stene nad prvim nadstropjem so obložili z lesenimi desicami. Proti priokanjuvanju se ta lesena obloga lepo sklada z zgradbo, ki sicer prvotno ni bila mišljena v tej obliki. Visoke proste stene so bile preveč izpostavljene dežju in vlagi, zato so jih oblekli. Vprašanje je le, če ne bodo te stene v poletni vročini pričele »zveteti«.

Na zaposlitvenem uradu. Ze rateški župnik g. Josip Lavtižar je zapisal v svoji knjigi leta 1897 o Jesenicah, da so »velik obljuden kraj, ki ima še lepo bodočnost. V zadnjih letih so se hitro povzdignile zaradi tovarn, katere dajejo delavcem dober zaslužek...« V resnici se g. župnik ni motil, saj je industrija na Jesenicah napredovala — vse od časa, ko je imel tu še svoje plažve kralj Ferdinand (prodal jih je leta 1538). Vse od Bučellinjev, Kosov, Pitonijev in Ruardov, ki so bili lastniki rud in topilnic, so obdržale Jesenice svoj industrijski karakter, ki je postal tudi važen gospodarski faktor za sicer pasivno gorenjsko pokrajino. Danes so na Jesenicah že cele generacije izvečnoga delavstva, ki biva v kraju, poleg tega pa prihajajo delavci na Jesenice iz vse Gorenjske. Zaposlitveni urad je posebno oblegan v dobi krize, ko prihajajo od blizu in daleč delavci, obrtniki in intelektualci, posebno še, ker so Jesenice poznane s svojimi najvišjimi mezdami v naši državi. Dobrim gospodarskim zvezanjem podjetja se je zahvaliti, da so tovarne zdržale krizo tudi tedaj, ko so zapirale obrate tudi najmočnejše železne tovarne Evrope. Seveda napredek ni mogel po želji in po potrebi, za zaposlitveni urad tudi le redko odpre in še takrat najprej za številni delavski naraščaj, ki žaka v kraju samem. Kaj pomeni soliden obrat v deželi v vsaki dobi, vedo povedati vsi stanovi, ki z njim živijo, zato naj bi bilo vse naše prizadevanje za tem, da iščemo in organiziramo delo, delo, ki ga je v naši domovini toliko, da ne vemo kje začeti. Da, delo, delo do-
movina moja!

Vkljub domačemu delu - negovanje kože

z NIVEA

Cepprav imate stalno opravka z mrzlo in toplu vodo, ostane Vaša koža vendar mladostna sveža in nežna. Negujte kožo z NIVEO. Vse to povzroča eucerit, ki ga vsebuje NIVEA.

Maribor

□ Stajerski pozdrav ministrskemu predsedniku dr. Stojadinoviću, guvernerju Narodne banke dr. Djordjeviću in ravnatelju Prizada v Beogradu so poslali sadržaj iz mariborskega sadnega sejma: vsakemu zaboj izbranih jabolk.

□ Sadni sejem se je zaključil snoči s popolnim uspehom. Včeraj so si ga ogledali nekateri ugledni strokovnjaki med njimi ravnatelj visoke vrtnarske in sadjarske šole v Budimpešti Mathas Mohacsy. Izjavil je, da mu sejem silno ugaja. Pred kratkim se je šele vrnil iz Kalifornije, kjer se je mudil daljšo dobo v študijske svrhe po naročilu madjarske vlade; po ogledu mariborskega sejma je ponudil, da v nobenem oziru ne zaostaja za sličnimi velikimi prireditvami v Kaliforniji. — Sejem si je ogledal tudi novi načelnik kmetijskega oddelka banske uprave g. inž. Vodgornik.

□ Na praznik Vseh svetnikov bo v stolnici ob 10 slovesna pontifikalna sv. maša z apostolskim blagoslovom. Popoldne gre iz stolnice procesija na staro mestno pokopališče v Strossmajerjevi ulici. Iz frančiškanske bazilike gre procesija na farno pokopališče na Pobrežju ob 15, iz magdalenske župne cerkve pa ob pol 16.

□ Opozorilo obiskovalcem pokopališča. Avtobusni promet opozarja občinstvo na sledeče: Posebni avtobusi za obisk pokopališča na Pobrežju bodo v prometu v četrtek od 10 dalje, v petek od 8 dalje, v soboto od 14 dalje in v nedeljo od 10 dalje. Na dan Vseh svetnikov bo predprijava voznic na Glavnem trgu. Kakor vsako leto, se tudi letos 1. novembra ne bo vršil promet na progah Limbuš, Ruše, Pesnica in Sv. Peter.

□ Pogreb Marije Matek. Pred kratkim se je vil iz Razlagove ulice 25 žalosten sprevod, ko so pogrebniki spremljali zemeljske ostanke preblage gospe Marije Matek, soproge znanega matematika profesorja Blaža Mateka. Ob odprtem grobu se je od pokojne poslovil o. Gabriel Planinšek ter v prekrasnih besedah slavil njene vrline. V imenu odbora Cecilijanskega društva v stolni župniji se ji je zahvalil katehet Avgust Šparl. Dolgo vrsto let je bila pokojna sodelavka pri cerkvenem petju, tako da je bila v znak zahvale izvoljena za častno članico. Minulo sredo je g. predsednik Cecilijanskega društva magr. Mihael Umek za njo opravil v stolnici peto pogrebno sv. mašo. Društvo ji je tudi zapelo. Dve leti je bila rajna priklenjena na bolniško posteljo. Kljub boleznim pa je še vedno delala za društvo vednega čiščenja, ki oskrbuje uboge cerkve s paramenti. V imenu tega društva je spregovorila globoko občutena beseda g. ravnateljca Antonija Stupca. Preblagi rajnik, ki se je mnogo udeleževala na narodnem in cerkvenem področju, naj Vsemogočnemu obilo poplača njena dobra dela.

□ Abesinci v Mariboru! V Grajskem kinu se predvaja od 28. t. m. do 1. novembra Ufin vefilim »Abesinija 1935«. Film prikazuje versko, socijalno in kulturno življenje Abesincev, življenje na abesinskem dvoru, vzgojo mladine, abesinsko vojsko. Film je visoke kulturne vrednosti in priporočamo, da si ga občinstvo ogleda.

□ Dieslovci avtobusi. Mestni avtobusni promet bo nujno rabil vsaj tri nove vozove, če hoče vzdrževati promet v dosedanjem obsegu. Proučuje se možnost nabave avtobusov z Dieslovimi motorji, ki uporabljajo za pogon surovno olje, ki je znatno cenejše od bencina.

□ Zaprisega članov novega cestnega odbora se bo vršila dne 5. novembra.

□ Smrtina žrtve noža. V mariborski bolnišnici je umrl 24-letni posestniški sin Jožef Kurnik od Sv. Marjete ob Pesnici. Kurnika so pred nekaj dnevi prepeljali v bolnišnico, ker je bil v nekem spopadu ranjen. Dobil je sunek z nožem v pljuča ter se je poškodba končala s smrtjo mladega človeka.

□ Opozorilo občinstvu. V zadnjem času se pojavljajo v Mariboru številni trgovski agenti, ki vsiljujejo občinstvu blago raznih izvenmariborskih tvrdk. Ne glede na to, da je takšno iskanje naročil pri zasebnikih po zakonu kaznjivo, ga zaračunajo do 40% dražje, kakor se dobi v isti kakovosti v mariborskih trgovinah. Da bi spravili blago lažje v denar, širijo o mariborskih trgovcih s porcelanom razne lažnjive vesti. Občinstvo opozarjamo, da so posli trgovskih potnikov, sklenjeni z zasebniki, neveljavni in da se take kupčije lahko vsak čas razveljavijo ter se zahteva povrnitev plačanih zneskov. Če bi se agenti še kje pojavili, naj občinstvo takoj obvesti najbližnjega stražnika. — Združenje trgovcev v Mariboru.

□ Zaprisega vojakov-dijakov. V nedeljo popoldne so v vojašnici kralja Petra prisegli dijaki-dijaki, ki služijo v inženjski šoli za rezervne častnike.

□ Konkurz je razglasilo okrajno sodišče o imovini Ferd. Kosma, brisavskega mojstra v Valvazorjevi ulici. Prvi zbor upnikov je 31. okt. konkurzne terjatve je prijaviti do 30. nov., obli ngotoviteni narok pa je 5. dec.

□ Emil Kralj gostuje. V četrtek bo gostoval v Mariboru v »Tartuffu« eden prvakov ljubljanske drame Emil Kralj.

□ Režiser Peter Malec študira efektno Rostandovo igr »Vesta«. Sodelujejo Kraljeva, Rashergerjeva, Gorinškova, Furijan, Blaž Gorinšek in Standerker.

□ 2400 Din je izmaknil tat, ki se je priplazil skozi odprto okno v prazno stanovanje uradnika tovarne za dušik v Rušah Stefana Djurakovića.

□ Izmenjava šol za rezervne častnike. Kakor smo doznali, se bo preselila inženjska šola za rezervne častnike iz Maribora v Šabac. V Maribor pa pride iz Sarajeva šola za rezervne častnike topniške stroke.

□ SSK Maraton. Pozivajo se vsi tekači seniorji in juniorji, da se gotovo udeležijo sestanka, ki se vrši danes, v torek, ob 20 na Livadi radi nedeljskega medklubskega cross-country teka SK Jugoslavije v Celju.

Celje

□ Celjski obrtniki in vodovod. O tem vprašanju je napisala zadnja številka »Nove dobe« članek. Mestna občina oddaja namreč kubični meter vode po 2 Din brez razlike, ali se rabi za uživanje ali v obratne svrhe. Sedaj veljavni mestni proračun so delali gospodje, ki imajo pri »Novi dobi« vsekakor mnogo več besede in zaslonbe kakor pa sedanji mestni svet. Zato bi bilo najlepše od uredništva »Nove dobe«, če bi naslovila svoja izvajanja na prejšnji mestni svet, ki se v proračunu ni prav nič oziral na to, da bi računal vodo, ki se rabi v obrtne svrhe, po drugi tarifi. Tako bo moral tudi to zadevo rešiti sedanji mestni svet, ker so prejšnji gospodje porabljali dragocen čas pri sejah mestnega sveta rajši za nepotrebno in brezplodno prerakanje, kakor pa za stvarno delo. S takimi neokusnimi izpadi si pri »Novi dobi« čisto gotovo ne bodo pridobili nazaj naklonjenosti celjskega občinstva, ki so si ga zapravili s svojim dosedanjim delom.

□ Darujte za uboge! Vincencijeva konferenca prosi tudi letos obiskovalce opatijske cerkve, da bi se na praznik Vseh svetnikov in Vernih duš dan spominjali njenih podpirancev. Konferenca ima svoj nabiralnik pri glavnem vhodu na levi strani.

□ Spominu dr. Kreka in proslava dneva miru. Jugoslovanska strokovna zveza v Celju bo v nedeljo, dne 3. novembra proslavila spomin obletnice dr. Krekove smrti s sv. mašo ob 8 zjutraj v opatijski cerkvi, pri kateri bo pelo pevsko društvo Celjski Zvon pod vodstvom g. prof. Mirka Močana, popoldne bo pa v veliki dvorani Ljudske posojilnice proslava miru. Na sporedu je odrska prireditev, primerna proslavi dneva, v priredbi g. Joška Jurca. Sodeloval bo tudi pevski zbor orglarske šole pod vodstvom g. Križnika, ki bo izvajal odlomke iz Mihalčičeve zbirke »Nebo žari«.

□ Znižanje najemnin. Ljudska posojilnica v Celju je na zadnji seji sklenila, da zniža najemnine strankam v svojih hišah. Lepo bi bilo, da bi temu zgledu sledili tudi drugi hišni posestniki.

□ Podaljšanje Kersnikove ulice. Mestna občina bo podaljšala Kersnikovo ulico mimo novih hiš na Sp. Lanovžu do Dečkove ceste.

□ Jesensko posipavanje cest na ozemlju bivše okoliške občine — razvoz gramoza. Mestna občina celjska razpisuje oddajo prevoza gramoza za jesensko posipavanje cest na ozemlju bivše okoliške občine. Interesenti naj si ogledajo natančnejše podatke na razglasu, ki je nabit na uradni deski mestnega glavarstva.

□ Razburjenje. Celjski listič »Nova doba« piše ponovno o velikem razburjenju, ki vlada med celjskim občinstvom, ker sedanji mestni svet ni hotel izvesti sklepa prejšnjega mestnega sveta, da bi deložiral najemnike v stari gimnaziji. Hodili smo po Celju sem ter tja, iskali, kje bi dobili tiste, ki so zaradi tega najbolj razburjeni. Po dolgem iskanju smo prišli do opatijske cerkve in ugotovili, da so najbolj razburjeni stanovalci v stari gimnaziji, ker jih mestna občina sedaj tik pred zimo ni vrgla na cesto.

Ptuj

Vlom v stanovanje. Preteklo noč je bilo po dosedaj še nepoznanem storilcu vlomljeno v stanovanje barvarja Rudolfa Erlača v Ptuj. Vlomilec je odnesel razno obleko strank, ki so imele svojo robo pri Erlaču v čiščenju. Škoda znaša nekaj čez 5000 Din. Policija je uvedla preiskavo in je upati, da bo storilec kmalu v rokah pravice.

Negoda. Neznaj kolesar je povozil 13 letno Stanislavo Valenko iz Gorisnice, ko je šla v šolo. Deklica si je pri padcu zlomila levo nogo. Predzrna kolesarja iščejo orožniki. Deklico so spravili v ptujsko bolnišnico.

Slovenska Krajina

Komasacija občin, ki jo je tudi pri nas izvedel JNS režim, seveda v korist svojih maloštevilnim pristašem, se bo v kratkem temeljito preuredila. Prizadete občine so na poziv okrajnega načelnstva v M. Soboti že vložile tozadevne prošnje s potrebnimi podpisi.

Bolničarski tečaj se vrši v Murski Soboti. Prijavilo se je 37 fantov in deklet. Predavanja so trikrat tedensko po 2 uri.

Difterija se je pojavila v dijaškem zavodu »Martiniček« (M. Sobota). Dosedaj je umrl en gojenec. Zaradi tega je zavod za nekaj časa zaprt.

Pri vretju v črevih in zaprtju

zanesljivo učinkuje že ena čaša naravne

Franz-Josefove

grenke vode.

Reg. po min. soc. pol. in nar. zdr. 8-br. 15385, 25. V. 35.

Naša zunanja trgovina

Znatno povečanje aktivnosti z Italijo

Dodatno k sedaj objavljenim podatkom prinašamo še razdelitev naše zunanje trgovine po državah uvoznikih in izvoznikih.

V prvih 9 mesecih letos je znašal naš uvoz (v oklepajih navajamo podatke za prvih 9 mesecev lani):

Nemčija 410.5 (371.2) milj. Din 15.72 (14.2) %, Češkoslovaška 338.6 (306.14) milj. 12.97 (11.71) %, Avstrija 317.16 (325.54) milj. 12.15 (12.46) %, Italija 306.3 (240.04) milj. 11.73 (15.92) %, Anglija 265.3 (262.3) milj. 10.16 (10.04) %, USA 153.3 (163.0) milj. 5.78 (6.24) %, Francija 122.2 (101.9) milj. 4.68 (3.9) %, Madžarska 81.0 (72.4) milj. 3.4 (3.88) %, Belgija 78.7 (121.6) milj. 2.84 (4.65) %, Švica 66.9 (99.96) milj. 2.41 (3.82) % itd.

Izvoz je bil tale:

Italija 551.2 (592.44) milj. 19.86 (22.64) %, Nemčija 454.0 (389.9) milijonov 16.36 (14.9) %, Avstrija 415.1 (437.3) milj. 14.96 (16.71) %, Češkoslovaška 380.9 (240.14) milj. 13.72 (9.18) %, USA 148.1 (118.3) milj. 5.34 (4.52) %, Madžarska 137.6 (94.1) milj. 4.96 (3.6) %, Anglija 123.17 (86.4) milj. 4.44 (3.3) %, Grčija 94.35 (101.64) milj. 3.4 (3.88) %, Belgija 78.7 (121.6) milj. 2.84 (4.65) %, Švica 66.9 (99.96) milj. 2.41 (3.82) % itd.

Ta pregled nam kaže, da je zlasti narasel letos v primeri z lanskim letom uvoz iz Nemčije, dočim je uvoz iz Italije prav znatno padel. Na drugi strani pa je izredno narasel naš izvoz v Nemčijo in Češkoslovaško ter Anglijo. Zmanjšal pa se je naš izvoz v Belgijo in Švico, Grčijo ter Avstrijo in Italijo.

Izvoz v italijanske kolonije narašča.

Letos v prvih 9 mesecih smo izvozili v italijanske kolonije (v oklepajih podatke za prvih 9 mesecev lani): Eritreja 24.65 (0.9) milj. Din, italijan-

ska Somalija 8.3 (0.57) in Dodekanes 2.94 (0.95) milj. Din, skupno torej za 35.86 (2.4) milj. Din.

TRGOVINA Z ITALIJO

Razvoj naše trgovine z Italijo nam predločuje lepo sledeča tabela po posameznih četrtletjih vse v milj. Din):

	Uvoz		Izvoz	
	1934	1935	1934	1935
1. četrtletje	150.0	115.7	210.5	171.0
2. četrtletje	132.5	105.7	191.9	192.8
3. četrtletje	133.5	84.0	190.0	187.3
4. četrtletje	139.0		205.2	

Uvoz iz Italije je pričel nazadovati že v začetku leta ter je v 3. četrtletju 1935 dosegel najnižje stanje s 84 milj. Din. Nasprotno pa je naš izvoz v Italijo po padcu v 1. četrtletju stalno rasil. Aktivnost naše trgovinske bilance z Italijo se je gibala četrtletno v preteklem letu od 56.5 milj. do 66.2 milj. Din. V prvem četrtletju 1935 je padla celo na 55.3 milj. Din. Od tedaj naprej pa stalno narašča ter je dosegla v 2. četrtletju že 87.1 milj. Din, v 3. pa celo 103.3 milj. Din, tako da smo bili v prvih 3 četrtletjih 1935 aktivni v prometu z Italijo za 246.7 milj. Din, dočim je znašala aktivnost v prvih treh četrtletjih lani samo 176.4 milj. Din, v celotnem letu 1934 pa 242.6 milj. Din, torej v celotnem letu toliko kot letos v prvih 9 mesecih. Odtod tudi veliki klirinski saldo v našo korist in pa dejstvo, da morajo naši izvozniki čakati na plačilo že skoro tri mesece. Ta saldo je nastal, kot se vidi iz gornjih števil, radi tega, ker je naš izvoz v zadnjih 6 mesecih ostal stacionaren, nasprotno pa je letos posebno v zadnjih 3 mesecih uvoz iz Italije znatno padel.

Kupčija z vinom

Poročilo iz Ljutomer, Ptuja in Maribora

Vinska trgata je končana po Halozah v splošnem, v Ljutomerem-ormoškem vinskem okolišču pa do nekaj izjem pri prav velikih vinogradnikih. Deležno vreme ovira dovršitev že pričatega dela. Razmožene ceste ne dopuščajo odvoza vinskega mošta iz vinogradov k vinskih trgovcem ali na železniške postaje. Obilna vlaga vpliva neugodno na še višje grozdje, ki pričena močno gniti. Iz počenih jagod izpira dež sladki sok, tako da ne bodo prišli pripadniki prav poznih trgovcev letos na svoj običajni račun, ampak bodo najhitreje tako glede množine, kakor tudi glede kakovosti doplačali. V dežju ne morejo brati ter morajo počakati, da padavine prenehajo in da veter grozdje osuši. Ako pa to ne nastopi v najkrajšem času, bo izpadek trgovatve veliko večji, kakor morebitna pridobitev na kakovosti. Vsi, ki so opravili bratev pred deževnim vremenom, so v vsakem slučaju letos najboljše odrezali.

Donosi trgovatve so po Halozah v splošnem le srednji, v Ljutomerem-ormoškem vinskem okolišču pa dobri do prav dobri. Kakovost je v prvem slučaju dobra do prav dobra, ali tudi v drugem slučaju obetajo vinski mošti kljub obilni rodovitnosti dati izvrstno vinsko kapljico in se pričakuje harmonična vina, v katerih ne bo preveč prevelik alkohol. Tudi v preteklem tednu je karala gradacija 17—21% sladkorja, kar je bilo odvisno od raznih vrst grozdja in različnih led. Posebne izjeme so pokazale tudi 24% sladkorja.

Promet z vinskim moštom je v preteklem tednu skoraj popolnoma miroval. Slabo vreme plači kupa, da ne gredo do doma, premočene in od vode razdrapane ceste pa onemogočijo odvoz mošta iz gor. Razen tega pa je večina vinskih moštov sedaj v takem štadiju vrenja, v katerem ne more nihče pravilno presoditi bodočo kakovost vina. Ko nastopi zopet boljše vreme in ko se prične mošti čistiti, se pričakuje zopet ožvilenje vinske trgovine. Cene so ostale enake. Mošti iz mešanih nasadov z 19—20% sladkorja se plačujejo od kupcev 3.25 do 3.75 Din, kvalitete od 4 do 4.50 in 5 Din naprej. Največji promet izkazuje doales železniška postaja Ormož, ki je odpremila do sedaj okroglo 25 vagonov, večinoma v Ljubljano in njeno okolico. Vinska trgovina je za prvo silo založena z novim pridelkom in bo nadaljevala napak najhitreje šele, ko so mošti popolnoma zavreli in se deloma očistili.

Maribor, 28. oktobra.

Klopoteč se ne oglašja več ter s svojim molkom naznanja, da je trgata v pretežni večini končana. Glavni pridelke naših Slovenskih gor — vinski mošt — je letos še precej srečno dokončal svojo pot v kleti. Ene skrbi je naš vinogradnik s

tem rešen, čaka pa ga druga večja skrb — kako spraviti vinski pridelke po primarni ceni v denar. Vred velike konkurence z južnimi vini in zmanjšanja konzuma v slednje gospodarske krize, ni skoro nobenega povpraševanja za moštom.

To leto je poteklo brez večjih elementarnih neugod. Spomladi so sicer nekateri vinogradi v nižjih legah pozebli, vendar pa razum na Ranci ni bilo posebne škode, ker se je ostalo grozdje boljše razvilo. Tudi toča je prizanesla, le v Jakobskem dolu je napravila nekaj škode. Nabralo se je povprečno eno tretjino več kot lani, pa tudi kvaliteta bo boljša. Navaden mešan mošt je vseboval 17 do 19% sladkorja, sortirane vrste pa od 19 do 21% po Klosterneburgu. Kisline se je povprečno ugotovilo 11 promil. Ker se med vrenjem nekaj kisline razgubi, bo letošnje vino prav eklatno, podobno letniku 1930 — pitno, ne premočno in ne prekislo z izrazitim bukejem. Za prodano od preše, se je za navaden mošt dosegla cena od 2 do 3 Din, za sortirano blago od 3 do 5 Din za liter.

Ker je kakor že zgoraj omenjeno, malo upanja za uspešno prodajo letošnjega vinskega pridelka, je vinogradnikom v njihovem lastnem interesu priporočilo, da se oklenejo v svojo prodajo svojih vinskih zadrug. Vinske zadruge imajo urejeno kletarstvo, kjer se vino po potrebi izloži, imajo organizirano prodajo, kar daje mnogo večjo možnost, da se vino spravi v denar in doseže boljša cena, kot pa je to možno posamezniku.

Ljubljanska kreditna banka

Ob obilni udeležbi delničarjev se je vršil dne 26. t. m. občni zbor Ljubljanske kreditne banke za poslovni let 1935 in 1934 pod predsedstvom g. Alojzija Vodnika, ki se je uvodoma v toplih besedah spomnil blagopojnega Viškega kralja Aleksandra I. ter izrekel zahvalo v zadnji periodiji izstopivšim članom uprave zavoda. Iz poročila upravnega sveta, ki ga je podal glavni ravnatelj g. Krofta, posnemamo, da je banka izvedla rekonstrukcijo svoje bilance v smislu odobrenja ministrstva brez sodelovanja svojih starih upnikov. Potrebni odpisi so se izvršili z uporabo vseh internih in javnih rezerv z znižanjem delniške glavnice za 60% in valorizacijo nepremičnin. Banka je plačala ves čas, kar je pod zaščito, svojim starih upnikov tekoče obresti poleg izrednih izplačil za vzdrževanje, bolezen itd. ter je t. julijem t. l. oprostil vse stare vloge do Din 2.000.—.

ljal, tedaj je bilo naravno pričakovanje, da bo stopil pred javnost z novimi deli v originalni tvari, kjerkoli je to možno. Namesto tega je dal prednost razstavi šolskim svrham službečim osnutkom in gipsov; razstavlja tudi akademijska in predakademijska dela. Razumem cilj, ki ga zasleduje; toda arhitekta, ki hoče po svoje diktirati celotni skulpturi, je treba premagati z nepobitnim kiparskim delom in z argumentom elementarnega kiparskega izraza. Revija tega je tisto, česar vsakdo od Fr. Kralja pričakuje, kajti vselej je originalno umetniško delo tisto, ki je najbolj vzgojno in narodu najbolj koristno, ki pa je pri nas najbolj redko.

V srednji dvorani paviljona visi deset slik novejšega datuma. Kakor ima Fr. Kralj kipe, ki jih ni razstavil, tako ima tudi slike, ki jih iz neznanega razloga ni izobesil. Pričujejo se bile večidel lani na ogled v Zagrebu. Motivno obravnavajo vse stolno mesto Ljubljano. Stilistično so značilne za poslednja leta Francetovega ustvarjanja. Od ostre metalne pojmovane koloristike s precizno risbo se umetnik zdaj nagiblje k svobodnejši obdelavi barve, tudi svetlosti, radi česar ljubi meglen ali druga nejasna zračna nastojenja (močnati, megla itd.). V tem primeru organizira sliko z enim ali dvema glavnima tonoma oz. barvama, ki ju v obliki prevladujočega elementa spravi na platno in nato postavlja nanje detajle na ta način, da se izgublja v podlagi, kakor tonejo hiše v brezoblični masi megle. Tako je znanovan »Pogled preko Stritarjeve ulice na Grad« (50) ali pa oni proti Krimu (49). Po dominantnosti glavnega motiva ima vsaka slika svojega predhodnika v našem impresionizmu: prva pri Grobarjevih snežnih vedutah ali svetločih jablanah (nerazumljiv mi ostane eferentni motiv paspartuja ali zavese podobnih bordur), druga pri Japokuču.

Tam, kjer obravnava umetnik maso, ki je polna detajlov, lini itd., na novi način pa ustvarja z neprestanim ponavljanjem enih in istih tonov zopet nekako nejasno tonično ravnino (52), ki leži preko vsega in ki bi spominjala človeka na stari pokritizem, da ni izrazito dekorativna. Te slike imajo na sebi, kar se barv tiče, nekaj skoro preveč nežnega, čeprav so po znanovi zelo duhovite. Raz-

Skupni znesek likvidiranih izplačil in kompenzacij iz starih vlog do konca leta 1934, znaša nad 78 milijonov dinarjev. Občni zbor je soglasno odobril poslovni poročil in bilanci za obe navedeni poslovni leti, sprejel predlog upravnega sveta za emisijo Din 10.000.000.— nove prioritete delniške glavnice, ki je že zagotovljena, kakor tudi vse njegove predloge glede izpremembe pravil, ki so v zvezi z rekonstrukcijo bilance.

Novo poslovanje banke se razvija ugodno ter so dosegli nove vloge koncem leta 1934 svoto 44 milijonov dinarjev in so stalno v porastu.

Iz vrst prioriteten delničarjev so bili izvoljeni v upravni svet zavoda g. Janko Česnik, dr. Jernej Demšar, Fran Hmelak in Josip Ogruš. Od izstopivših članov sedanje uprave so bili ponovno izvoljeni g. Vilim Bizjak, Ivan Jelačin, Avgust Jenko, ing. Tomo Knez, Leo Souvan, Alojzij Vodnik in Jakob Zadravec, na novo pa dr. Alojzij Kobal. V nadzorstvo so bili izvoljeni g. dr. Ivan Bole dr. Janko Kersnik, Viktor Naglas, Miloš Osei in Mirko Stepič. V svet upravnega sveta, ki se je vršila po običnem zboru, je bil konstituiran upravni svet banke ter za njegovega predsednika ponovno izvoljen g. Alojzij Vodnik in za prvega podpredsednika g. Ivan Jelačin.

Bilanca DHB

Državna hipotekarna banka objavlja svojo bilanco za 30. sept. ter so glavne postavke tele vse v milj. Din, v oklepajih podatki za 31. avgust):

Aktiva: gotovina in blagajniški zapisi Narodne banke 418.8 (406.1), posojila: hipotekarna 2.118.95 (2.126.24), komunalna 648.4 (649.26), vodnim zadrugam 80.86 (81.47), menično hipotekarna 106.4 (105.1), domače menice 79.6 (82.0), lombardna 80.76 (70.6), nepremičnine 200.64 (199.04), tekoči računi fin. ministrstva 696.2 (707.6), razni tekoči računi 137.93 (138.76), odkupljeni efekti 187.54 (160.2), efekti fondov 147.0 (147.0), razna aktiva 210.6 (209.3).

Pasiva: samostojni fondi 324.7 (308.1), fondii in glavnice javnih ustanov 1.412.7 (1.399.0), hranilne vloge 1.139.09 (1.140.6), vloge v tek. računih 252.8 (256.06), rezervni fond 140.46 (140.46), amortizac. fond 36.0 (35.9), zadolženje in obveznice 800.0 (800.0), predujmi pri tujih bankah 131.8 (131.8), tek. račun fin. ministrstva 130.0 (138.7), razni tek. računi 441.3 (450.0), razna pasiva 304.0 (288.1), kajavice itd. 2.318.5 (2.378.5).

Iz pričujočega izkaza je razvidno, da izpremembe niso velike. Zmanjšanje posojil je imelo za posledico povečanje likvidnosti. Najbolj je narasla postavka lombardnih posojil in odkupljenih vrednosti, kar je v zvezi z intervencijo na borzo. Stavba tujih sredstev je ostala v glavnem neizpremenjena. Zadolžitev fin. ministrstva se je zmanjšala v septembru za 11.4 milj., kar pa je bilo v večji meri kompenzirano z zmanjšanjem dobroimetjem ministrstva pri banki za 8.7 milj. Din.

Socialno zavarovanje trgovstva

Socialni odsek Združenja trgovcev v Ljubljani je razposlal ljubljanskim trgovcem okrožnico, iz katere posnemamo:

Po obrtnem zakonu § 384. je predvidevano obligatorno socialno zavarovanje za trgovstvo, če združenja to sklenejo. Z ozirom na to je Zveza trgovskih združenj za Dravsko banovino že svoj čas ob sodelovanju strokovnjakov napravila pravilnik za bolniško zavarovanje z namenom, da bi se kot prva faza različnih panog zavarovanja organiziralo bolniško zavarovanje in bi se na podlagi teh izkušenj zavarovanja razširila še na druge panoge, za služaj starosti, onemoglosti in smrti. Ker pa obrtni zakon predvideva, da predpiše ministrstvo za trgovino in industrijo v soglasju z ministrstvom za socialno politiko pravilnik o socialnem zavarovanju, je Zveza predložila ministrstvu za trgovino in industrijo tak okvirni pravilnik za vsa država z namenom, da tako pospeši izdajanje potrebnega pravilnika, zavedajoč se, da se v ministrstvu še dolgo ne bo nič ukrenilo, ako ne pride iniciativa od interesentov. Dokler pa ministrstvo ne izda pravilnika, ni mogoče začeti z delom.

Ministrstvo za trgovino in industrijo je na to sporočilo zbornicam, da naj se začno baviti s tem vprašanjem in da naj stavijo ministrstvu predloge, da se bo stvar proučila. Do tedaj pa naj strokovni organi ničesar ne pripravljajo glede socialnega zavarovanja, ker bi ministrstvo nobene take akcije ne odobrilo. Tako so se razvijale stvari zadnje dve leti.

Ker je zahteva trgovstva po socialnem zavarovanju vedno odločnejša, je centralno predstavništvo sklenilo potisniti stvar naprej in da bo bo-

voino stoji eno stopnjo dalje od podob kot je »Ponorama proti severu« (47) ali »Sentpeter 46«, ki je od svoje strani še najbolj soroden staremu Sentpeteru iz l. 1922, le da je sedaj vse drug v barvi. V tem žanru najboljša podoba na razstavi je poleg št. 46 pa št. Sentakobski trg (55), kjer je kompozicija mase z barvnim izrazom in črtanimi sistemi najskladnejša. Zdi se, da veje v tej podobi diha nekakšno svobodnejšo stika z naravo, kar se je zgodilo na račun pretiranega subjektivizma, ki vlada drugod.

Iz okvirja ostalih podob pada »Ljubljanično mostovje« (54). Da ni onih dveh dreves v ospredju, ki eta koncipirani po nekdanji shemi srednjega, srednjega in zadnjega plana (prim. Slovensko vas) in zraven tega še na drug način modelirani in slikani kot ostala dokaj ploskovito in z nekaterimi maloštevilnimi črtami naznačena, barvno skoro monotona proleđa hiš, bi bila notranje enotnejša. Se tako je med najmočnejšimi na razstavi, a spominja na nekatere evropske slikarje ekspresionizma (umetniškova paleta je zadnji čas sicer preneke odvoda od impresij zapadnega slikarstva).

Enako kakor druge podobne govori tudi ta o aprofenju umetniškega delovanja, ki išče svobodnejših oblik nego so bile toge arhaične forme začeta. S tem seveda še ni rečeno, da se vezi rahlo pod vplivom ožjega razmerja do narave, kajti ravno pri Francetu Kralju imamo zadosti razloga za domnevo, da se za tem osvoboditvom krije neki naraščajoči subjektivizem. In treba si je temeljito izprašati vst, če je brezpredmetna zaprtost v subjekt svoboda in če ni ravno naša naloga, da jo pred predmeti izpričamo. Ignorirati očigledne resnice iz topografije Ljubljane gotovo pomeni suženstvo izvestim subjektivističnim predstavam. Kljub vsemu temu pa ostane ta in taka vera v veljavnost subjektivizma, ne subjekta v umetnosti, kakor jo x deli in besedo oznanja Fr. Kralj, dokument ne samo avtorjevo umetniškega porekla, nego tudi nad vse vajoče etape v našem umetniškem razvoju. Mnogi, ki jih je tako rekoč prav ona omogočila, je ne pozna in tudi nečejo več poznati — velika nevhvaležnost življenja in nič manjša tragika časa, ki so jih prekrili drugi, ter subjektiv, ki se niso zali resiti v objekt.

R. Ložar.

Ako se jed, ki jo ima
Tvoj mož rad, prismo-
di, ne vzemiraj se...

jei

Ki-Ki
bonbon

PROIZVOD: »UNION«, ZAGREB.

doči zbor trgovcev vse države prihodnje pomlad v Zagrebu pred vsem obravnavati to vprašanje in zahteval v zakonu predvideno socialno zavarovanje. Do tedaj bo centralno predstavništvo pripravilo vse potrebno gradivo.

V trgovskih vrstah pa vendarle obstoja bojazn, da bo mogoče pri znani počasnosti v naših ministrstvih ter morda tudi iz političnih, gospodarskih in socialnih razlogov pretekle že mnogo časa, preden se bo dalo z zakonom predvideno socialno zavarovanje izvesti. Zato je potrebno, da ugotovimo, da-li bi se dalo izvesti bolniško zavarovanje čimprej na prostovoljni društveni podlagi za ljubljanske trgovce v okviru ljubljanskega združenja. Ustanoviti bi se moralo prostovoljno bolniško društvo ljubljanskih trgovcev. V to društvo bi se lahko sprejemalo seveda tudi trgovce izven Ljubljane, kakor tudi pripadnike drugih svobodnih poklicev. Seveda je potrebno za tako ustanovitev neko osnovno število članov. Socialni odsek našega združenja, ki ima namen pripraviti tako prostovoljno zavarovanje, pa lahko začne s akcijo samo, če bi se prijavilo za tako zavarovanje zadostno število članov.

Upamo, da se trgovstvo zaveda, kako velike važnosti je taka akcija in bo pristopilo, da se čimprej uresniči že dolgo zahtevano in prepotrebno socialno zavarovanje trgovstva.

Borzo

Dne 28. oktobra 1935.

Denar

Neizpremenjeni so ostali tečaji Berlina, Curia in Londona. Popustila sta Amsterdam in Praga, dočim so narasli Bruselj, Newyork in Pariz.

V zasebnem kringlu se je italijanska lira na zagrebški borzi učvrstila na 280.15—282.55, v Belgradu pa je notirala 288 blago. Avstrijski šilling je na ljubljanski borzi popustil na 8.47—8.57, na zagrebški na 8.45—8.55 in na belgrajski na 8.4036 do 8.5036. Grški boni so notirali v Zagrebu 27.15 do 27.85, v Belgradu pa 28.10 blago. Angleški funt je v Zagrebu popustil na 342.61—244.24, v Belgradu pa na 242.42—244.02. Španska peseta je v Zagrebu notirala 5.80 denar, v Belgradu 5.75 denar.

Ljubljana, Amsterdam 2976.71—2991.31, Berlin 1756.08—1769.05, Bruselj 787.75—742.81, Curia 1421.21—1431.29, London 214.98—217.03, Newyork 4349.28—4385.6, Pariz 288.97—290.41, Praga 181.05—182.16, Trst 355.75—358.83.

Promet na zagrebški borzi je znašal brez kompenzacij 1.891.581 Din.

Curia, Belgrad 7, Pariz 20.3825, London 15.125, Newyork 367.875, Bruselj 51.775, Milaga 25, Madrid 42.025, Amsterdam 208.90, Berlin 123.70, Dunaj 56.625, Stockholm 77.96, Oslo 75.95, Kopenhagen 67.50, Praga 12.72, Varšava 57.935, Atene 2.90, Carigrad 2.45, Bukarešta 2.50, Helsingfors 6.67, Buenos-Aires 0.8375.

Vrednostni papirji

Ljubljana, 7% inv. pos. 75—77, agrariji 43—45, vojna škoda promptna 356—358, begl. obvez. 61—63, 8% Bler. pos. 72—75, 7% Bler. pos. 66—68, 7% pos. DHB 73—76, 7% stab. pos. 78 bl.

Zagreb, Drž. papirji: 7% inv. pos. 74—76.75, agrariji 44 bl., vojna škoda promptna 356—357 (354), 12. 357—358, begl. obvez. 60—62, 8% Bler. pos. 78—80, 7% Bler. pos. 68—70. — Delnice: Priv. agr. banka 224 den., Isis 40 bl.

Belgrad, Drž. papirji: 7% inv. pos. 79.50 bl., vojna škoda promptna 355.50—357 (358, 357), 12. 355—357 (358, 358.25), begl. obvez. 63.75—61.25 (65, 64), 7% Bler. pos. 68.50 den., 7% pos. DHB 76.50 bl. — Delnice: Narodna banka 5000 bl., Priv. agr. banka (230).

Žitni trg

Novi Sad, Pšenica bač. 155—158, bač. ladja Tisa in Begej 165—167.50, slav. 160—162.50, srem. 159—161, ban. 155—161, oves neizprem. rž ne notira, ječmen neizprem., koruza bač. in srem. 100—103, ban. 100—102, moka, fižol, otrobi neizprem. Tendence neizprem. Promet srednji.

Heuré: Mam'zelle Nitouche

Operetna premijera.

Polni dobre volje in ugodnega pričakovanja smo stopili v novo gledališko sezono — in dejansko nam prvi dve operni premijeri nista te dobre volje izpodmaknili. V tretje pa smo doživeli operetno premijero, a za to je, odkrito povedano, zazijalo eno samo veliko vprašanje: čemu? Čemu iz ogromnega zaklada opernih umetnin, ki zmorejo človeku nuditi dovolj vsestranskega plemenitega užitka, izbrati borno opereto, ki je poleg tega že zastarela in ovenela? Čemu takemu delu posvečati toliko tvornih sil, ko se že ob delu samem razbijajo in ne morejo roditi uspeha? Čemu tedaj vse glasbeno predelovanje, vse intenzivno religiozno prizadevanje in napeto iskanje pristnih domislekov, vse vezbanje orkestra in igralcev ter trošenje njihove energije, čemu lepi spreved in končno vsi gmotni izdatki, ko si pa vsa natrpna celota vseh teh sil v skupnem učinku ne more priboriti naziva lastnega, edinega smotra: umetnost? Tako je človeku žal za vse delo, ki ga porabi tako vzpiranje, še zlasti če se domisli, koliko bi bilo koristi, ko bi se vse te tvorne sile obrnile dosledno v resno umetniško smer. Žal pa tudi, da vodstvo gledališča tako brez potrebe prezira merilo umetniške kvalitete in si pri na rame odgovornost za neopravičeno poniževanje in slabo vzgojo umetniškega okusa gledališkega občinstva.

Vsemu, kar sem napisal, bi dodal eno samo veliko željo, ki pa je obenem zahteva vsega slovenskega naroda in njegove kulture — da bi se končno tudi naše operno gledališče z vsemi svojimi silami pridružio borbi za doseg prave umetniške kvalitete in se že enkrat obrnilo od brezsmiselnega, ničvrednega in škodljivega kompromisa.

P. S. Zelo značilno je in naj bo zato napisano: Vistem času, ko nad nami vsemi leti groza vojne in ko je vse ozračje polno upora proti moritvi ne le vojaštva, temveč tudi žena in otrok na abesinskih bojiščih, se v ljubljanskem opernem gledališču zbijajo šale na račun te žalostne zemlje.

V. U.

Kulturni obzornik

Razstava Franceta Kralja

Po dolgem presledku ima naša javnost priliko videti večjo kolekcijo del Franceta Kralja, ki je od prejšnje sobote (dne 19. t. m.) odprta v Jakopičevem paviljonu. Sledč navedbam kataloga, obsega razstava tri skupine del: 1. mladostna dela iz l. 1909—1915; 2. stavbno plastiko (posvetno in cerkveno) iz l. 1918—1933; 3. olinatne slike (ne apnate, kot stoji v katalogu; to fatalno tiskovno napako bi si bil katalog res lahko prihranil). Skupno obsega kolekcija 55 števil, razstava sama je pa redna jesenska prireditev Umetniškega društva Slovenski lik.

V stranskih dvoranah in deloma še v srednji se nahaja stavbna plastika, ki na razstavi prevladuje. To se je zgodilo namenoma, ker je hotel Fr. Kralj pokazati »stvarno današnje upodabljanje«, namreč plastiko v njenem razmerju do arhitekture. Ta svoj namen skuša avtor doseči s tem, da vodi pred gledalca znatno število osnutkov iz raznih dob svojega življenja, ki jih vidimo večinoma v gipsu, razen tega pa še v kartonskih risbah. Tako na pr. so razstavljeni nekateri spomeniki kar v 3 štadijih: 1. osnutek kipa v gipsu (sam); 2. osnutek kipa s fasado; 3. karton kipa v naravni veličini. Pripomniti je treba, da je izvršil Fr. Kralj večino gipsov in kartonov v naravni veličini nalašč za to razstavo, kar je važno zagotovilo, da vemo ceniti njen namen. Ta ni umetniški, temveč pedagoški; ukla potrebnega gledalca hoče kipa uvesti v zakone, ki vladajo v zgoraj omenjenem razmerju med plastiko in arhitekturo. Po udarek leži na strani kiparja, odnosno Fr. Kralja prikazuje, kako drugače pojmuje stavbno plastiko kipar in kako drugače arhitekt. Vprašanje je pri nas res aktualno, toda tehnika razstave je taka, da zastavljenega cilja ne bo dosegla.

Zatrepi ne morem pri tem drugega čuvstva, ki me je vselej znova napadlo v razstavi. Ime Franceta Kralja je, oziroma bi moralo biti isto kot izpolnitev pričakovanja. Umetnik se dolga ni razslav-

Pri italijanskih predstražah 3000 metrov visoko

Webb Miller, dopisnik dopisnega urada United Press, kateri je pridelen italijanski armadnemu vodstvu v severni Abesiniji, poroča iz Adagamusa:

Po izrednem dovoljenju italijanskih poveljstev sem smel obiskati prve italijanske postojanke na zahodnem krilu severnoabesinske fronte. Meni in dvema drugima poročevalcema je bilo dano, da smo se prvič v zgodovini vozili v avtomobilu po teh divjih goratih pokrajinah. Vozili smo se po strmih skalnatih stezah, po katerih so dolga tisočletja hodile le karavane in v katerih nikdar ni bilo kakšne kolesnice. Domačinom, kateri še nikdar niso videli avtomobila, smo povzročali veliko razburjenje. V velih tropih so prihajali zijati na naš voz, ki jim je bil nerazumljiva uganka. Kadar smo se ustavili, so se boječe umaknili.

Najprvo smo obiskali Adigrat, za katerega so se prvi teden vojske bojevali hudi boji in ki so ga baje Italijani hudo razdejali. Sam pa sem lahko ugotovil, da je malo mestece docela nepoškodovano. Niti ena letalska bomba ni padla na mesto, ker so letalci imeli nalogo, bombardirati le okolico Adigrata. Francoski misijonar, ki je v dnevih boja prebival v Adigratu, mi je pripovedoval, da so vse izgube v mestu znašale dva ranjena Abesinca in pet ubitih volov.

Ko smo se iz Adigrata vozili v Adagamus, smo prilezli 3000 metrov visoko. Med potjo smo videli cele trope italijanskih pionirjev in delavcev, ki so pridno gradili popolnoma novo cesto. Mi smo se morali voziti še po stari karavanški poti, ki je pač najlažja cesta, kolikor sem jih kdaj videl. Včasih smo šli po taki strmini, da je naš avtomobil prevozil le 8 kilometrov na uro. Po najbolj grdih krajih smo morali svoj avtomobil sami potiskati navkreber, kar je bilo v višini 2500 do 3000 metrov res naporno delo. Med potjo smo večkrat srečavali skupine abesinskih možakov, žensk in otrok, ki so se vračali v Adigrat, iz katerega so med bitko pobegnili. Večina možkih je nosila puške, katere so jim Italijani pustili, kar nas je zelo začudilo. Italijani so se pač ozirali na to, da je puška najdragocenejša lastnina moškega Abesinca. Zato so jim dovolili nositi puške, dokler bi se ne zgodil kakšen slučaj upora. Pri tej priliki sem ugotovil, da Abesinci svoje orožje čudovito skrbno snajžijo. Abesinske puške so edina snažna in čista stvar, kar sem videl v Abesiniji.

Pri Adagamusu smo srečali divizijo črnosrajčnikov »28. oktobra«, ki je s najhujšimi napori utrjevala sprednje postojanke za predstraže na levem krilu severne armade. Te postojanke leže visoko nad strmimi gorskimi prepadi. Črnosrajčniki so vlačili ogromne skale po težavnem ozemlju, da so iz njih napravili trden kamenit zid, za katerem se bo zaslajalo lahko gorsko topništvo in pa strojne puške. Poveljnik oddelka na levem italijanskem krilu general Semma mi je izjavil, s prstom mi kaže na razklano skalnato pokrajino pred seboj, da bo prodiranje severnih divizij s tanki, motornimi vozovi in topovi na takem ozemlju nepopisno težavno. Italijanske čete bodo pri prodiranju proti Makali morali premagati tri pogorja.

Vojaška parada pred negušem

Edvard Beattie, posebni poročevalec »United Press« v Addis Abebi poroča 26. oktobra:

Cepprav so se vojaški poročevalci v abesinskem glavnem mestu že nekam naveli divjih utrkov od parad, ki jih pred cesarjem prirejajo bojevitna plemena z abesinskih gora, me je vendarle močno prišlo, ko sem gledal konjeniško armado vojščakov iz rodu Kafa, ki so v naglih pobedah prihiteli v glavno mesto iz južnozahodnih delov dežele ter se tu poklonili cesarju.

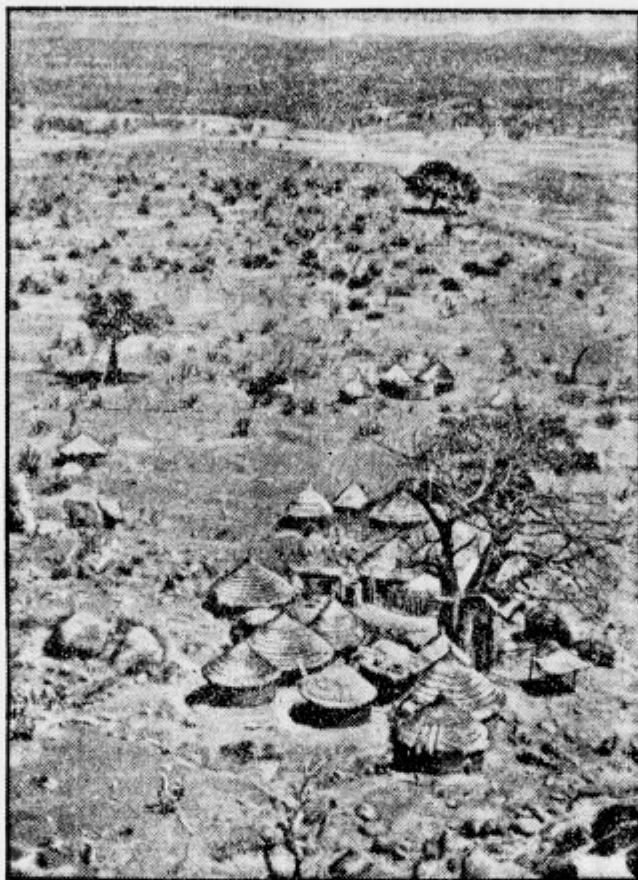
Spredaj je jezdit na krasnem belcu rase Getaho, ki je bil ogrnjen v krasno pisan plašč, na katerem so se svetlikali evropski redovi in ki so spominjali, da je bil ras Getaho nekoč abesinski poelanj v Parizu. Desettisoči Kafajcev so v paraden koraku jezdit pred cesarjem, hvalili svojo bojna dejanja, rjovel in s sulicami tolkli ob ščite. Jasno mi je bilo, da jih je prevzelo bojno navdušenje. Nekateri so bili tako navdušeni, da so svojo vdanost negušu izkazali na ta način, da so planili k stopnicam pred palačo, odkoder jih je telezna straža le s težavo odstranila.

Ras Getaho je svoje vojščake prekosil v bo-

Najprvo bodo morale italijanske čete po velikih strminah preplezati na visoko planoto, ki je do 3000 metrov visoka. Odtam se bodo morale brez vsakih potov in steza spuštiti v dolino, ki leži 1750 metrov nad morjem. Nato se bodo italijanske kolone morale povzpeti in plezati po stezah, ki vise do 45 stopinj, dokler zopet ne bodo prišle blizu 3000 metrov visoko. Na podlagi teh številčkov lahko razvidi, s kakšnimi težavami grade ceste iz Adigrata proti jugovzhodu v notranjo Abesinijo. Črnosrajčniki podajajo kamenje iz roke v roko. Večkrat je ta živa človeška veriga več 100 metrov dolga.

Pot, po kateri se vozimo, je zabasana s tovrstnimi avtomobili, z mulami, ki nosijo vodo v mehovich, s pastro oblečenimi askari, ki pojoč jezdi po teh krajih. Srečal sem več traktorjev za artilerijo, ki so se na tem težavnem ozemlju zelo izkazali. Porablja jo jih za to, da od zadaj potiskajo tovrstne avtomobile, ki sami ne zmorejo takih strmin. Da se obranijo drobnega črnega prahu, ki na debelo pokriva vse ozemlje, si italijanski vojaki z rutinami zavežejo usta.

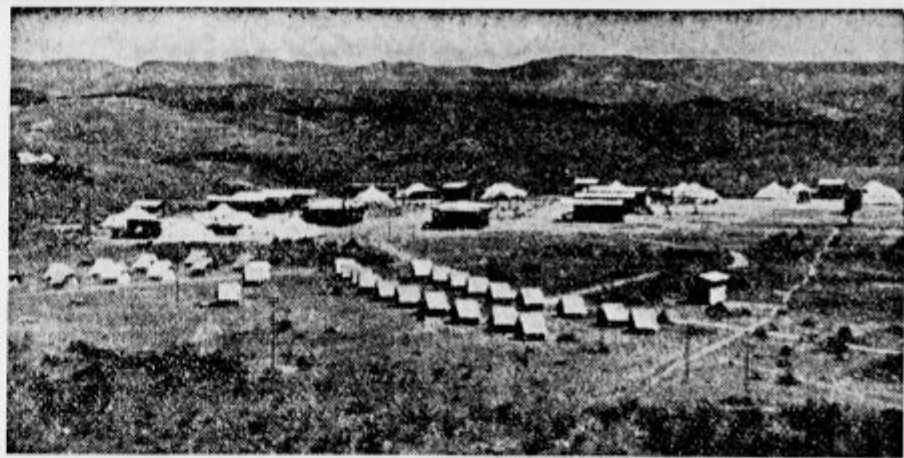
Na svoji vožnji v sprednje italijanske postojanke sem dobil vtisek, da je v vojaškem smislu vse pripravljeno za novo italijansko prodiranje.

Abesinska vas v ogadenski puščavi.

jevitih besedah. Ta poglavar je bil rojen v letu Adu, 1896 kot sin rasa Avata, ki je bil v bitki pri Adu eden izmed poglavitnih poveljnikov. Ras Getaho se spominja vedno vnovič junaških del svojega očeta v tisti bitki proti Italijanom. »Sedaj mi je dana prilika,« je spregovoril cesarju, »da se izkažem vrednega slovesa svojega očeta. Vemo, kako se moramo bojevati proti Italijanom.« Drug vojščak je kričal proti cesarju: »Sedem Italijanov sem privlekel pred cesarja Menelika. Kmalu bom, o moj cesar, privlekel pred vas sedemkrat sedem Italijanov!«

Ko so odšli Kafajci, je prikoralak armada plemena Valegov pod poveljstvom Habte Mariama. Te čete so imele celo svoj sanitetni oddelek, obtoječ iz 12 do 14 letnih strelčev in 20 sanitetcev. To armado so spremljali štirje duhovniki na konjih in pet dijakonov. Toda vojščaki so po večini slabo oboroženi. Mnogi so negušu kazali svoje starinske puške in ga prosili, naj jim da »Mauserece«. Ker jih niso mogli dobiti, so se obupno vrgli na zemljo ter so jih mogli le s silo odstraniti.

Taborišče italijanskih čet na visoki planoti pri Asmari v Eritreji. Slika je posneta z vojaškega letala.

Iz filmskega sveta

Film o evharističnem kongresu, ki ga je za jugoslovanski filmski trg vzela zagrebška izposojevalnica Jugofilm, je bil dozdaj — kakor poroča zagrebška Filmska revija — plasiran po zaslugi prirediteljskega odbora v Nemčiji, Avstriji, Češko-slovaški in Franciji.

Za zvočni film so poleg Bleda posneli letos Ormož, Bohinj, Krk in druge kraje.

so prišli brez meje, gledali povečini le slabo fotografirano gledališče. Zadnja leta pa se je z drž. subvencijo dvignila na evropsko višino. Filmi kakor »Reka«, »Pasjeglavec«, »Custoza«, dalje kulturni film o Slovaški, ki vsebujejo zmeraj precej folklornih in narodnih poudarkov, so razširili sloves češkega filma po vsej Evropi. Danes češki film razpolaga z ogromnimi, najmodernejšimi studiji AB v Pragi, s kadrom izvežbanega osebja in kar je pri filmu najvažnejše — z dovolj kapitala — znak začetništva, ki se ga češki film kljub vsemu še ni mogel otresti, pa je nekam senzacionalno in trmasto teženje za obravnavanjem seksualno preveč drznih in preveč tveganih stvari, ki mu sicer skušajo dati pravilno in popolno filmsko obliko, a le izpričuje preveč primitivno željo za izkoriščanjem ljudskih instinktov. To se da trditi zlasti o enem zadnjem čeških filmov »Nocturno« (vsi smo žejni ljubezni), ki bo zaradi tega seveda zatrdno prišel tudi v Ljubljano.

Zvočni film za glube so odprli seveda v Ameriki in to v Chicagu, ki šteje 30.000 glušcev. Spretni trgovci so tudi to panogo človeške bede izkoristili in uredili kino, ki ima na vsakem sedežu montirane posebne slušne naprave, ki tudi gluhim omogočajo poslušanje glasbe in govora s platna.

Film »Bitka« po romanu francoskega akademika Claudea Farrèrea, ki smo ga videli lani v Ljubljani, sta japonsko vojno in zunanje ministrstvo prepovedala, češ da neresnično prikazuje dejstva okrog bitke pri Cušimi in s tem žali čast japonskega naroda.

Kino v Adu

Kakor poročajo listi, je večerj prišla velika množica ljudi v Adu, da si ogleda predstavo v kinematografu. Filmu so se neznansko smejali, dasi vodstvo ne ve, zakaj. — Velikaši in mogotci so se silno prestrašili, ko so se prve osebe prikazale na platnu; mislili so, da so prikazni mrtvih oseb. Italijani in Askari so jim morali dolgo prigovarjati, da so se pomirili. — Predstave o povodnih, kopnih in letalskih vojaških vajah so jako navdušile tigrinjske vojščake. Poseben dogodek pa je bil za vse, ko so na trgu Adu zagledali vodjo italijanske vlade, kako govori več tisočim Italijanov na Piazzai Veneziji.

O prebivalstvu zemlje Koliko je še živeža in prostora

Na svetu je približno 2 milijardi ljudi. Kakor pa so doslej dognali, bi moglo izlaska živeti na svetu še 4 milijarde 200 milijonov ljudi, če bi vse zemljine pravilno izrabili. Tako je pa v Evropi 50 milijonov ljudi odvisnih od uvoza. V Vzhodni Aziji (na Kitajskem, v Tibetu in na Japonskem in Mandžukuo) bodo kmalu izčrpane zaloge živil. V Južni Aziji (Perzija, Afganistan, Prednja in Zadnja Indija, vzhodnoindijsko otočje) pa je še prostora in prehrane za 450 milijonov ljudi, v Rusiji za 250 milijonov; v Anglo-Ameriki za 500 milijonov in v Avstraliji (in Novi Gvineji, Novi Zelandiji in Oceaniji) za 200 milijonov ljudi. Največ pogojev za preživljanje pa nudi Afrika, in sicer bi se moglo ondi preživljati še 1500 milijonov ljudi. V latinski Ameriki, to je v Mehiki, Srednji in Južni Ameriki je življenjskih pogojev še za 1200 milijonov ljudi. Podnebje je povsod ugodno, posebno še za belokozna plemena. Naša zemeljska obla ima torej še več shramb živil na razpolago, kakor smo jih doslej izčrpali. Še dvakrat toliko ljudi, kot jih je zdaj, bi moglo živeti na zemlji! —

»Ali je pes tudi zvest?«
»Nato se lahko zanesete, gospa! Stirikrat sem ga že prodal in vsakokrat se je zopet vrnil k meni.«

»Želite, gospod?«
»Kako darilo za rojstni dan svoje žene.«
»Koliko časa ste poročeni?«
»Osemnajst let.«
»Potem stopite v oddelk, kjer je vse po dinarju!«

Italijanske čete korakajo proti Adigratu.

Beira (Mosambik), 28. avg.

Beiro si ogledala v treh urah. Če hodiš po-
časi ter se oziraš na vse strani; saj nima zname-
nitosti. Zato smo vse drugi dan porabili za iz-
votranjščino dežele. Osem ur smo se vozili z
motornimi čolni, najprej čez zaliv, nato pa po
reki Buzi navzgor. S seboj smo vzeli živeč, jed-
lo in pijačo, v velikih košarah, ker se nikjer drugod
nič ne dobi. Nagajala nam je oseka; reka je bila
plitva in vsak čas je kak čoln nasedel, pa so ga
drugi potegnili iz blata. Na obeh straneh reke se
širijo pragozdi. Gosto grmovje, da bi komaj žival
slezla skozi goščo, obdaja vodo. Povsod se dvigajo
lznad okolice visoke palme. Mi smo pa oprezovali
le za živalstvom. Zrjav, mlade štorke in fla-

Programi Radio Ljubljana:

Drugi programi:

Torek, 23. oktobra: Beigrad: 23.30 Koncert hel-
gradske filharmonije 22.30 Plema glasba - Zagreb:
20.00 Dorica plača, opera, Odak. - Dunaj: 17.25 Kone-
ara 30.00 Kile domovne, simf. koncert 21.00 Pesmi i
arile 23.15 Jas. Rud. koncert 30.00 Igra 22.15 Lahka
glasba 23.15 Rječnala glasba 22.15 Vokalna: 17.15
Zabavna glasba 20.30 Igra 23.20 Viol. in klav. glasbo
- Rijba: 17.10 Lahka glasba 20.50 Gipselate, ope-
reta, Lehar. - Praga: 19.10 Sare ščke posmi 20.5
Viol. in ork. koncert 21.30 Godalni kvartet 21.05 Plač
- Brno: 21.20 Igra 21.05 Pesmi - Bratislava: 21.20
Mandel. glasba 22.50 Ploče - Paragaj: 20.10 Ork.
glasba 21.00 Klavirski koncert 21.55 Lahka glasba
20.05 Ploče - Berlin: 20.10 Kabaret instrumentov
- Bratislava: 20.10 Imka, opera, Audran. - Moskova:
Frankfurt, Berlin 20.20 Vokalno vilo.

Kadar pristanemo ali odrinemo od nabrežja, vedno igra godba na pihala. Nekaj vsakdanjega je to, pa se vendar v obilnem številu zberemo na krovu. Vedno je zanimivo, kako se ladija bliža ali oddika. Ob slovesu je na celini mnogo občinstva, ki nam maha z robel in želi srečno pot. Se dolgo zremo v razsežno Beiro, dokler nam celina ne izgine.

Letina na Goriškem. Tolminski brih
Letina v celoti dobra, zlasti jesenski pridelek
so se obnesli; krompirja je v izobilju, ajda
primerne, koruza tudi, krme bo za domače
potrebe dovolj, samo sadja ponekod ni nič.
Brda: Razun vinskega pridelka, ki je nekako
srednji, so vsi drugi pridelki pišli ali pa
celo zelo slabi; breskve, ki jih je bilo še pre-
cej, vendar veliko manj, kot je kazalo, so
imele slab trg; občutljivo je tudi pomanjka-
nje krme, ki je zelo zrasla v ceni. Vipava
in Kras nudita skoro enako sliko kot Brda.
Vsi pridelki so bili skromni, zlasti pa še
jesenski, ki jih je stisnila suša. Kuruza in
krompir sta ponekod povsem odpovedala.
Vipava in terana so pa sodi še dokaj polni.
Če bi Bog dal primerno ceno, bi bilo vsa
nekaj, žal, da izgledi niso najboljši. Lep
prvi oktoberski teden so dali živinorejcem
možnost, da so s pašo nekoliko nadomestili
pišli pridelek sena in otave; zadnji teden
imamo pa deževno vreme in postajajo dnevi
hladni — Matajur je imel že belo kapo, zato
je odpadel še ta skromni prihodek.

Ljubljana

1. Novo službo (vazno lekarno: dr. Kmet, Tyršev
a. 41; Trnjoški zad., Mostni trg 4, in mr. Ustan
Solenbergova ul. 7.)

1. Zenski odtok Solcizlanske prosvete na Kadlin
nem bo imel danes ob 30 mestnik.

1. Zenski Kmeteljčev dan: In jutri ob 29 za
havni film Zvesta kovarila s Stanom Laurelom in
oliverjem Hardyjem v glavnih vlogah. — Glahoko zu
žane rane.

1. Snored koncerta slovenske moderne glasbe, ki
bo v ponedeljek, dne 4. nov., ob 30 v Hubandovi pevski
dvorani: 1. Starm: Mala snila za klavir; igra g. G.
Svara. 2. Ostre: Trojka in Sonce v zavajani; Svara
Svara je Teh. Maria. Poje gde. Korenčanova. 3. In

Sport

Maribor, 28. okt.

Sportni drobiž

V Garmisch-Partenkirchen bo najbrže prišlo kompletno kanadsko hokey moštvo, ne samo moštvo Halifaxa, kakor je bilo napovedano. Smučarji bodo tukaj imeli dve skakalnici, poleg velike, ki ima lesen most, še eno na Hochahu 1705 m visoko na kateri bodo lahko trenirali.

Občini zbor SK Gorenjca (Jesenice). V petek 27. septembra je imel agilni ASK Gorenjec na Jesenicah v sportni dvorani KPD svoj 11. redni občinski zbor. Iz poročil načelnikov posameznih sekcij je bil razviden napredek kluba od prošlega leta. Lahko se reče, da klub kljub temu, da je imel polno roko dela na ureditvi igrišča v sportnem oziru ne zaostaja v ničemer za ostalimi jeseniškimi klubi, ki imajo že po več let dela za seboj. Gorenjec je mlad klub, a po številu delujočih sekcij najmočnejši. V javnosti nastopa s sledečimi sekcijami: Nogometniški sport, lahko atletiko, table-tenis, hazono. O posameznih sekcijah poročati bi bilo odveč, saj kdor je kaj zasledoval sportno rubriko v »Slovenca«, je lahko razvidel dele odsekov. Iz poročila tajnika je razvidno: Klub ima 155 rednih in 31 podpornih članov, juniorjev 25. Pristopilo je 18, izstopilo in črtnih je bilo 11 članov. Vseh se je bilo 33, sportnih prireditev 35. Po blagajniškem poročilu posnemamo, da je imel klub v tekočem letu preko 80.000 Din denarnega prometa. Po absolutu, toriju, ki je bil izrečen odboru, so se vsrile volje novega odbora, ki je sledeči: predsednik dr. Fran-

Korotan : Gorenjec 7 : 3 (4 : 0)

Korotan:Gorenjec 7:3 (4:0). Ves napor Gorenjca, da si vsaj točko pridobi, je ostal brez uspeha. Pri vsaki tekmi je druga postava, toda nobena se ne obnese. Zelo se pozna, da manjka obeh bekov, ker mora Gorenjec to vrzel nadomestiti z igralci iz napada, na njihovo mesto pa postaviti slabše moči. Nogomet se nahaja v težki krizi. Kako bo Gorenjec rešil to vprašanje? O tekmi sami ni dosti poročati. Prvi polčas je bil sila dolgočasen, tako, da se je občinstvo veselo dolgočasja oziralo po okolici. V drugem polčasu je bilo malo več ognja, ker sta si bili enajstori precej enako močni. Dočim je bilo leve krilo danes nekoliko boljše, je desno krilo precej zastajalo. Mnogo situacij je rešil desni bek Reinhard. Korotan je bil v napadu in v half-liniji boljši od G., dočim ožja obramba ni bila odločna. Najslabšo točko je imel v vratarju.

Po debati o delu kluba v poslovnem letu 1935-1936 je bil občni zbor zaključen. Želimo, da bi bile delovanje v predstoječem letu uspešno in športnem in kulturnem oziru in izrek, ki je bil za športni dan kluba označen kot geslo, naj velja tudi v tem letu. »Zdrav duh v zdravem telesu«.

Nemci ne bodo objavljali smučarskih skokov na padci. Znano je namreč, da marsikak smučarski skakalec ne polaga posebne paznje na lepoto skoka, ampak stretni predvsem za teta, da ga čim bolj »potegne«. Posledica tega so nešteti padci. Glede na to je nemška smučarska zveza sklenila, da v bodoče ne bo več objavljala skokov s padcem, temveč se bodo takšni skoki označevali s križcem brez navedbe daljave. V Skandinaviji so že zdavnaj tako postopali, ker se jim zdi tak postopek nekaj sam po sebi razumljivega. To pa bo vsekakor zelo ugodno vplivalo na lepoto skokov, kajti odse bodo nemški skakalci gledali na lepo držo in si gurtnost skoka in ne več na dolžino, ki je marsikaterega tekmovalca položila na tla.

Olimpijski sport II. 10 je ravnoiar izšel v zelo zanimivo vsebino. V uvodnem članku (VI. balkanski svetovni prvenstvo) opisuje ples zeda odirno o letovih balkanski olimpijski turnirji, v katerih se na svetovni ali o lepem splošnem predstavnostno, o borbi na stih atletski, odrobna opisuje potek tekmovalja, v kateri o odmoru na naše fante, izmed katerih se je najbol odlikoval naš Bračan, ki je zmagal na 5 in 1 kilometrov, ter je tudi tega postal ljubimec turških oblik. Zanimivi so podrobni tehnični rezultati letebnih balkanskih iger. V članku skromno balkanski zveze beremo tole: VII. balkanske igre so vrš prihodnje leto v Sofiji po berlinski olimpiadi, torej v septembru. Balkanski desetorboj se vrši prihodnje leto v Belgradu. Obravnaval se je zopet slučaj kyrijske hitosa. Naši delegatje niso imeli dosti uspeha kljub jasnim mednarodnim določilom v tozadevnih pravilih. Po novih pravilih je bil izvoljen takovani Komisije Interhellenique Athletique na tri leta in je prišel od naših v odbor predsednik zveze g. Veljko Jegerić, v tehnični odbor pa je prišel teh. referent zveze g. Dobrin. V članku (Nagadi) na avstrijski vodstvo odgovarja g. Dobrin g. Sava Samojin in g. Skorpov na njihove tozadevne članke v belgradskem (Vreme) dne. Dr. Dobrin nadaljuje s strokovnim člankom glede izbire metode ter uporabe sredstev za masado. Nato sledi članek o internacionalnem mitlingu v Mariboru s slikami, potem pa zopet g. Dobrin odgovarja g. Weiblu na njegov članek o jutrnji gimnastiki slovenske organizacije previsa Jugoslavije. Z gimnastiki vodim v domačim pregledom se zaključijo 36. dne številka Olimpijskega sporta. Leta stane leto 36. dne polpetno 20 Din in se naroda: Zarreh, Hatrova in št. 21-22. Dobi se tudi v sportnih trgovinah in tra

[illegible]

Rusija propagandira crnosnornu teku za leto-
njenje 1916, 1917, 1918 in 1919 leta, ki ga priredijo
Jugoslavija na Glaxidi dne 4. novembra t. l. Pri. Prvo tobo-
proti Baševemu, zavije nazaj proti levemu breču. Rusi
vije in nazaj na križce. Dolga je 2 km. Pravico ude-
leže ima vsak klub in član katerikoli kluba, smadno-
med ljubitelje B. in C. Praa trojina na silu dobi pri-
močevstvo. Letošnje prvo mesto, 10. mesto se po pravili
JLAZ. Priloge in se teže na klub. Dne 1. po co-
Dne 5. za možke. Možke tvorijo 4 takodi, v glavn-
ment smadno nazaj, trile.

Prislušanje predavanj
S. P. D. bo vsak teden do 6. novembra t. l. v dvorani Delavskega doma, Predaval bo s. prof. Petkovšek planinski flor. Predstave bo spremljale okrog 10 diaprojektov.

Žimski športni odsek SPD na Prevaljah ima do 6. novembra t. l. ob 8. uri zvečer pri Ahaču svoj običajni šport. Glasni vajabniki.

Vozni promet v Ljubljani ob priliki praznika Vseh svetih

Uprava policije odreja sporazumno s mestnim poglavarstvom glede prometa na praznik Vseh svetnikov sledeče:

1. Dne 1. 2. in 3. novembra 1935 je dovoljen na pokopališče k Sv. Križu za vsa vozila brez izjeme vključno tudi kolesarje samo enosmerni vozniki promet in sicer je dovoljen dovoljen samo po Tyrševi, Linhartovi in Savski cesti, odvoz iz pokopališča pa samo po Šmartinski cesti.

2. Ker bo te dni obratovalo na tej progi večje število avtobusov, se iz prometnih varnostnih razlogov odreja za avtobuse sledeča postajališča:

I. postajališče (v obratu 3 vozovi) Tavčarjeva ulica, desna stran, smer proti Tyrševi cesti. Za ta vozila velja kot dovoljen na pokopališče sledeča pot: Tavčarjeva ulica, Tyrševa cesta, Linhartova, Savska cesta; odvoz: Med Hmeljniki, Šmartinska, Jegličeva, Vrhovčeva, Vidovdanska, Komenskega, Kolodvorska, Tavčarjeva ulica.

II. postajališče (v obratu 3 vozovi) Miklošičeva cesta, nasproti Hotela Union. Dovož na pokopališče: Miklošičeva, Masarykova, Tyrševa, Linhartova, Savska cesta.

Odvoz: Med Hmeljniki, Šmartinska, Jegličeva, Vrhovčeva, Vidovdanska, Komenskega, Rešljeva, Sv. Petra cesta, Marijin trg, Miklošičeva cesta.

III. postajališče (v obratu 4 vozovi) Kerkov trg. Dovož na pokopališče: Kerkov trg, Pred Škofijo, Stritarjeva ulica, Marijin trg, Prešernova ulica, Tyrševa, Linhartova, Savska cesta. Odvoz: Med Hmeljniki, Šmartinska, Jegličeva, Vrhovčeva, Vidovdanska, Komenskega, Rešljeva, Kerkov trg, Pred Škofijo, Stritarjeva, Marijin trg, Wolfova, Kongresni trg.

IV. postajališče (v obratu 4 vozovi) Kongresni trg, ob vremenski hišici. Dovož na pokopališče: Šelenburgova, Tyrševa, Linhartova, Savska cesta. Odvoz: Med Hmeljniki, Šmartinska, Jegličeva, Vrhovčeva, Vidovdanska, Komenskega, Rešljeva, Kerkov trg, Pred Škofijo, Stritarjeva, Marijin trg, Wolfova, Kongresni trg.

V. postajališče (v obratu 1 voz) Mestni trg, pred magistratom. Dovož na pokopališče: Stritarjeva ulica, Marijin trg, Prešernova ulica, Tyrševa cesta, Linhartova ul., Savska cesta. Odvoz: Med Hmeljniki, Šmartinska, Jegličeva, Vrhovčeva, Vidovdanska, Komenskega, Rešljeva, Kerkov trg, Pred Škofijo, magistrat.

3. Vsako prenatrpanje vozil je v smislu obstoječih predpisov strogo zabranjeno in imajo šoferji odnosno sprevodniki sprejeti le ono število potnikov, kolikor je komisijonelo dovoljenih mest (sedev in stojiš). Varnostni organi imajo nalog, da vozila, ki bi bila prenatrpana, izločijo iz prometa ter jim zabranijo nadaljnjo obratovanje. Vselej tega se tudi običnostno opozarja, naj ne silijo v vozove, ki so že z najvišjim dopustnim številom potnikov zasedeni.

4. Običnostno se opozarja, da je najvišja dopustna cena za enosmerno vožnjo na pokopališče 3 Din.

5. Običnostno, posebno starši z otroki, se opozarja, naj se strogo držijo desne strani ceste, kjer ni hodnikov, da se izognejo nezgodam in ne ovirajo po nepotrebnem prometa.

Glede parkiranja pred pokopališčem, kakor tudi glede vožnje same, se morajo vsi vozači brez izjeme strogo ravnati po navodilih službujočih varnostnih organov.

7. Kolesarji se opozarja, da je dostop na pokopališče s kolesi zabranjen.

8. Ker se vsako leto dogaja, da pri spominskih svečanostih, ki se vrše na praznik Vseh svetnikov na pokopališču, običnostno stopa na grobove, posebno pa na vojaške grobove ter jih poškoduje, se opozarja, da dobijo varnostni organi nalog, naj take osebe legitimirajo in prijavi, ker se bo proti njim postopalo ter bodo morali poravnati povzročeno škodo.

9. Običnostno se opozarja, da je vstop na pokopališče dovoljen izključno pri vratih na levi strani cerkve (ki so navadno zaprta), izhod pa je izključno skozi desna vrata (to je med cerkvijo in upravnim poslopjem pokopališča.)

LJUBLJANSKO GLEDALIŠČE

DRAMA. Začetek ob 20

Torek, 29. oktobra: Kralj Edip, Kameniti post, Red B. Sreda, 30. oktobra: Direktor Campa, Red A. Četrtek, 31. oktobra: Zaprta.

OPERA. Začetek ob 20.

Torek, 29. oktobra: Madame Butterfly, Red C. Sreda, 30. oktobra: Pepelka Angelina, Red Sreda. Četrtek, 31. oktobra: Mamselle Nitouche, Red. Četrtek.

MARIBORSKO GLEDALIŠČE

Torek, 29. oktobra ob 20: Bratje Karamazovi, Red A. Zluzane cene. Sreda, 30. oktobra: Zaprta. Četrtek, 31. oktobra ob 20: Tartuffe, Red B. Gostanje član ljubljanske drame g. Emil Kralj.

MALI OGLASI

V malih oglaših velja vsaka beseda Din 1.—; šentovnjaki oglaš Din 2.—. Najmanjši znesek za mali oglaš Din 10.—. Mali oglaš se plačujejo kakor pri naročilu. — Pri oglaših reklamnega značaja se računa enokolonske 3 mm visoka poltina vrstica po Din 250. Za pisemne odgovore glede malih oglasov treba priložiti znakno.

Srajce za gospode modne cezir in poplin v najnovejših deseni, bele šifon, flanel in turing športne, trpežne delavne srajce, spodnje hlače bele in barvaste, spalne srajce, črne in bele perilne plašče, v prvovrstnih kakovostih lastnega izdelka nudimo veliko izbiro po najnižjih cenah. — Vse vrste perila za gospode izdelujemo tudi po naročilu.

F. I. Gorčar, Ljubljana Sv. Petra cesta 29.

Prireditve

Kavarna Stritar
Vaak večer koncert salonkega orkestra. (h)

Službodobne

Družabnika (-co)

sprejemem za restavracijo v strojem centru zaradi preoblike dela. Potrebno 50.000 Din. Samo resne osebe naj javijo svoj naslov na »Velebit«, Zagreb, Senoia 19, pritičje. (b)

Plačilnega natakarija

iščem za restavracijo v centru Zagreba. Potrebna kavcija 10.000 Din. Vprašati »Velebit«, Zagreb — Senoia 19. (b)

Iščemo učiteljico

s perfekt. znanjem nemškega jezika in glasovirja, za Nis k trem deklicam. Informacije se dobe v Ljubljani pri L. I. Naglas, Novi trg 6. (b)

Dostojno postrežnico

sprejemem za pospravljanje parkiranih sob za večerne ure. Celovška 14. (b)

Denar

Posojila
na vložne knjižice daje Slovenska banka. Ljubljana. Kerkov trg 10

Hranilne knjižice

kupujemo in prodajamo najugodnejše. Adamič, zastopnik »Štedovne zadruge«, Ljubljana, Gosposvet-ska 8, telefon int. 32-86.

Stanovanja

ODDAJO:

Oddam stanovanje
sobe in kuhinje v Zelenci jami, Ljubljanska ul. 57.

Dvosobno stanovanje

lepo, oddam poceni mirni stranki. Spod. Šiška, Be-ljaška ulica 32. (c)

Pohištvo

Spalnice

od Din 3.500 do 10.500.—. Jedilnice oreb. politirane 7.000.—. Kuhinjske ore-mne pleskane Din 950.—. Otroške postelje Din 385.—. Umivalne mize s posodo Din 780.—. Vse prvovrstno TOVARNA POHIŠTVA **Malenšek** Dravice, pri »Slepem lincezu« Tudi na obroke!

Glasba

Muzika

prodaja klavirje, harmo-nije, violine kitare, stru-ne in vse glasbiline po-trebitve. — Popravlja in uglašuje vsa glasbila strokovnaško in najceneje. Izposojevalnica klavirjev

Ljubljana

Miklošičeva cesta šte. 4

Tudi v naši podružnici

Ljubljana, Miklošičeva cesta 5 (paviljon)

lahko plačate naročnino za »Slovenca«. »Domoljuba« in »Bogoljuba«. naročate inserate in dobite razne informacije. — Poslovne ure od pol 8 zjutraj do pol 1 popoldne in od 2 do 6 popoldne Telefonska številka 3030

Bogomir Kopitar
dijak VIII. razr. realne gimnazije
dne 27. t. m., po daljšem, mukopolnem trpljenju, previden s sv. zakramenti, v 20. letu starosti, mirno v Gospodu zaspal. Pogreb nepozabnega bo v torek, dne 29. oktobra ob 2 popoldne iz mrtvaške veže splošne bolnišnice na pokopališče k Sv. Križu.
V Ljubljani, dne 28. oktobra 1935.
Žalujoča rodbina Kopitar.

Avtomatično tehtnico
10 kg — prodam. Poso-d-be upravi »Slovenca« pod »3500-13445. (f)

Kupimo

Namizna jabolka
manjše in vagonake ko-ličine - kupuje trvdka Artur Nachbar, Radeče.

Vsakovrstno

zlatu kupuje

po najvišjih cenah

CERNE, juvelir, Ljubljana

Wolfova ulica št. 3.

Kupimo

v s a k o množino stare strojne in komerčne litine po najvišjih cenah. Stro-j-ne tovarne in livarne d. d. Ljubljana. (k)

Tinčkove in Tončkove prigode

166.
Tinčka in Tončka žrtvujejo »boginji zemlje«

Pritekli so v samotni kraj zunaj vasi, kjer je zevala v zemlji globoka in široka razpoka. Čarobnjak je pokazal razpoko poglavarju in dejal:

»Glej, zemlja zahteva žrtve, čedalje bolj odpira svoje žrelo — vrzimo ji dečka, da potolažimo njen ard!«

Tinček in Tonček sta šele v tem hipu zaslutila, kaj nameravajo divjaki z njima storiti. Ob pogledu na črno jamo ju je obšla takšna smrtna groza, da sta kar zašklopotala z zobmi. Kuža Muki pa se menda še vedno ni zavedal, v kako resnem in nevarnem položaju so vsi trije, kajti se je tako blaženo smehljaj predse, kakor da mu hočejo divjaki postreči z zvrhanim krožnikom kurjih bedre...

Šele v hipu, ko so začeli divjaki s sulicami poditi uboga dečka proti globoki razpoki v zemlji, se je Mukiju nekaj posvetilo v glavi. »Torej takšna je ta reč, hov, hov!« je zarenčal in pokukal v črno globočino. »V tole jamo ju hočejo vreči, grduni. Pa delajo račun brez krčmarja, kajti sem tudi jaz še tukaj!« — čakajte, čakajte, vam bom že pokazal, hov, hov!«

In se je hrabri kuža Muki razkačeno obrnil in...

Sax Rohmer: 2

Skrivnost dr. Fu-Mančuja

Ko sva vstopila, se je dvignil dr. Cleeve. »Odkrito povedano,« je dejal, »ne upam si izročiti končnoveljavne sodbe o vzroku smrti. Sir Crichton je bil kokainist, vendar so tu znaki, ki so v protislovju z zastrupljenjem po ko-kainu. Mislim, da more le raztelesenje podati pojasnilo. Zelo nenavaden slučaj.«

Smith se je pričel polglasno pogovarjati s priliklo porabil, da sem pregledal mrtvega. priliklo porabil, da se mprevedal mrtvega. Običlen je bil v večerno obleko. Vendar pa je bil smoking videti že zelo ponošen in zastarel po kroju. Lice je bilo suho in ostrih potez, a zdaj na poseben način zateklo, prav tako stisnjene pesti. Zavihal sem mu rokave in spoznal na levem laktu sledove vbizga. Nehote sem pogledal tudi drugi laket. Nikakih sumljivih znakov ni bilo na tem. Pač pa je bila na hrbtu roke temnordeča lisa kakor od poljuba našminkanih ustnic. Pozorneje sem jo pogledal in jo poizkusil z drgnjenjem odstraniti; podoba je bila, da je nastala vsled vnjetja, če ni bilo kako materni znamenje. Stopil sem k mlademu, bledemu človeku, ki se je bil predstavil kot za-sebni tajnik sira Crichtona, in ga vprašal, ali je bila lisa že prej tam.

»Ne, gospod kolega!« se je vmešal dr. Clee-ve. »Je sam sem bil stavljen isto vprašanje. Ali vem lisa kaj pove? Jaz si je namreč ne znam tolmačiti.«

»Prosim vas oproščanja, Mr. Burboyne,« se je obrnil Smith k bledemu tajniku, »toda nad-zornik Weymouth vam bo potrdil, da sem po-oblaščen, da se za stvar zavzamem. Rekli so mi, da je sir Crichton v svoji študijski sobi ne-nadoma obolel!«

»Da, ob pol enajstih. Jaz sem delal tu v

knjižnici, on pa tam notri kakor po navadi.«

»Ali so bila vrata med sobama zaprta?«

»Da — vedno. Samo enkrat so bila nekaj trenutkov odprta, ko je prispelo za sira Crichtona neko pismo. Bilo je pet minut pred pol enajsto. Izročil sem mu pismo, in tedaj je bil videti še popolnoma zdrav.«

»Kako pismo je bilo to?«

»Tega vam ne morem povedati. Prinesel ga je neki sel, in sir Crichton ga je položil na mizo k drugi pošti. Bržda leži še zdaj tam.«

»Ob pol enajstih?«

»Da. Nenadno je sir Crichton sunkoma odprl vrata in z glasnim vzvikom planil v mojo sobo. Pohitel sem mu naproti, a mi je velel iti nazaj. Vročica mu je sijala iz oči. Baš sem stopil k njemu, ko se je zgrudil na tla. Zvijal se je, in kazalo je, kakor da ne more govoriti; ko sem ga pa vzdignil in ga položil na divan, je zahrpol nekaj, kar se je čulo kakor: »The red hand! (Rdeča roka!)« Še preden sem prišel do zvonca oziroma telefona, je izdihnil. Burboyneov glas je drhtel, ko je to opisoval. Tudi Smith je bil videti zelo razburjen.

»Mislite, da je sir Crichton s svojimi besedami mislil pego na svoji roki?« je vprašal Smith.

»Ne — težko mogoče. Kajti iz smeri, kamor mu je bil obrnjen poslednji pogled, sem z go-tovostjo domneval, da misli nekaj, kar je bilo v njegovi sobi.«

»Kaj ste nato storili?«

»Ko sem poklical osebe, sem stopil v stu-dijsko sobo. Ničesar nenavadnega nisem zapazil. Okna so bila zaprta. Sir Crichton je celo ob veliki vročini delal za zaprtimi okni. Drugih vrat sploh ni, ker delovna soba zaključuje ozko, stransko hišno krito, da nihče ne bi mogel noter, ne da bi ga jaz videl. Ako bi se pa bil kdo že prej skril v tej sobi — a prepričan sem, da ni notri nobenega skrivališča — bi se moral vrniti le skozi mojo sobo.«

Nayland Smith se je potezal za levi uhelj, kar je počenjal iz navade vselej, kadar je na-peto premišljeval. »Ali se je sicer kaj poseb-nega pripetilo zadnje čase?«

»Se je,« je pritrdil Burboyne v očitni za-dregi. »Čeprav takrat stvari nisem prisodil nikake važnosti. Pred tremi večeri je prišel sir Crichton k meni in je bil videti precej raz-burjen; toda tu pa tam so bili njegovi živci... Saj veste, kaj menim? No, prosim, me je, naj pregledam delovno sobo. Imel je občutek, kakor da bi se tam nekaj skrivalo.«

»Nekaj ali neko?«

»Nekaj« je bil izraz, ki ga je uporabil. Vse sem bil temeljito pregledal, a brez uspeha. Po sistem je kazalo, da se je spet pomiril in se povrnil k delu.«

»Lepa vam hvala, Mr. Burboyne! Moj pri-jatelj in jaz bi si zdaj še rada ogledala študijsko sobo.«

DRUGO POGLAVJE

Parfimirano pismo

Kakor že omenjeno, delovna soba sira Crichtona ni bila velika. En sam pogled je zadoščal, pa si videl, da ni bilo v njej najmanjše prilike za skrivališče. Po tleh je bila razgrnjena debela preproga; ves prostor pa je bil pre-napolnjen z burmanskimi in kitajskimi pred-meti. Na zidev kamina je stalo več fotografij, ki so pričale, da je bila soba zasebno svetilke premožnega samca, ki nikakor ni bil sovražnik žensk. Malone celo dolgo steno je pokril zemlje-vid Indije. Svetilka z zelenim senčnikom je stala na pisalni mizi, polni pisarij, in metala soj po mali sobi, v kateri je bilo neznošno vzdušje, zakaj obe okni sta bili trdno zaprti.

Smith je takoj pohitel k velikemu pisem-skemu ovtiku, ki je ležal poleg pisalne mape. Sir Crichton se ni niti toliko potrudil, da bi ga bil odprl; zato je to storil moj prijatelj. V

ovtiku je bil bel list nepopisanega papirja — nič drugega.

»Ta vonj!« je zamrmral Smith in mi izročil pismo. Poduhal sem ga. Zelo oster parfum je dehtel iz njega. »Kaj je to?« sem vprašal.

»Neko dokaj redko, hlapljivo olje, ki sem ga že večkrat zaduhal, a še nikoli v Evropi. Petrie, svetilka se mi!«

Privzdignil je senčnik in jel natančno ogle-dovati koščke papirja, vžigalice in druge reči, ki so bile v kamini in na njem. Z zidca sem vzel bronasto vazo in jo z zanimanjem ogle-doval, ko se prijatelj nenadoma obrne k meni. Poteze so mu kazale poseben izraz.

»Postavi stvar spet na prejšnje mesto, dečko!« Osupel sem storil, kakor mi je ukazal. »Ne dotakni se ničesar v tej sobi! Lahko bi bilo nevarno! Njegov glas je bil tak, da me je mrzlo spreletelo. Od vrat sem ga opazoval, kako korenito je preiskoval sobo, prostor za knjigami, predale mize, omare in police. »To naj zadostuje,« se je slednjič odločil. »Tu ni nič važnega, in ne ulegnem še dalje raz-iskovati.«

Vrnila sva se v knjižnico. »Gospod nad-zornik Weymouth,« je dejal moj prijatelj, »zelo pomemben razlog me napotuje, da vas prosim, da mrtveca nemudoma spravite iz te sobe, knjižnico pa zaklenete. Nihče ne sme noter, dokler vam kaj natančnejšega ne sporočim.« Nič ni bolj kazalo učinka skrivnostnega po-verljivega pisma mojega prijatelja kakor spo-štljiva drža policijskega uradnika s Scotland Yarda, ki je sprejel ta navodila, ne da bi bil z očesom trenil. Po kratkem pogovoru z Bur-boyneom se je Nayland Smith obrnil in odšel po stopnicah. V veži je čakal moze, ki je bil podoben hlapcu, a je bil brez živreje. »Ste vi Wills?« ga je vprašal Smith.

»Da, sir!«

»Ali ste morda čuli kak krik na zadnji strani hiše ob času, ko je sir Crichton umrl?«